

**DANYLO HALYTSKY LVIV NATIONAL
MEDICAL UNIVERSITY**
Department of Ukrainian Studies

**Руслана Жангазінова
Ігор Чикайло**

UKRAINIAN LANGUAGE (1.1.)
Elective part

**Tasks for practical classes for students of the
1st year of the English language department
Specialties 222 «General Medicine»**

УКРАЇНСЬКА МОВА (ВБ 1.1.)

Вибіркова дисципліна

**Завдання до практичних занять для
студентів 1 курсу англomовного відділення
Спеціальності 222 «Медицина»**

Lviv 2023

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
Кафедра українознавства

Руслана Жангазінова
Ігор Чикайло

УКРАЇНСЬКА МОВА
(ДРУГА ІНОЗЕМНА) ВБ 1.1.
Вибіркова дисципліна

Завдання для практичних занять
для іноземних студентів 1 курсу англomовного
відділення спеціальності 222 «Медицина»

Обговорено та ухвалено на
засіданні кафедри
українознавства
(протокол № 1 від 31 серпня 2023
року)

Затверджено методичною комісією
факультету іноземних студентів
(протокол № 1 від 31 серпня 2023
року)

Львів 2023

УДК 811.161.2 (072)

С 97

Жангазінова Р.Т., Чикайло І.В.

Українська мова: завдання для практичних занять для іноземних студентів 1 курсу англомовного відділення спеціальності 222 «Медицина»: навчальний посібник / Укладачі: Жангазінова Р. Т., Чикайло І.В. Львів: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2023. 76 с.

У посібнику вміщено вправи та завдання, спрямовані на розвиток мовної, мовленнєвої та комунікативної компетенцій, потрібних для використання української мови у сферах ситуативного чи професійного спілкування в усній і писемній формах.

Структура посібника визначається принципом поетапного вивчення граматики. Завдання подано відповідно до рівнів складності: від простішого до складного.

Навчальний посібник призначений для практичної роботи студентів-іноземців медичного профілю англомовного відділення під час вивчення дисципліни вибіркової компоненти «Іноземна мова (друга українська)» ВБ 1.1.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Якимович-Чапран Д.Б., кандидат філологічних наук, доцент

Обговорено та ухвалено на засіданні методичної комісії
кафедри українознавства

(протокол №1 від 31 серпня 2023 року)

Затверджено методичною комісією факультету іноземних
студентів (протокол №1 від 31 серпня 2023 року)

© Львівський національний
медичний університет імені Данила
Галицького, 2023

© Руслана Жангазінова, 2023

©Кафедра українознавства, 2023

Тематичний план практичних занять з дисципліни за вибором «Іноземна мова (друга – українська для студентів-іноземців)» спеціальності 222 «Медицина»

№	ТЕМА	К-ть годин
Тематичний розділ 1. Комунікативна граMATика української мови.		
Пр.зан.1	Відмінки української мови, їх значення та вживання. Називний і знахідний відмінки.	2
Пр.зан.2	Відмінки української мови, їх значення та вживання. Родовий та місцевий відмінки (типові закінчення).	2
Пр.зан.3	Відмінки української мови, їх значення та вживання. Іменники чоловічого роду у родовому відмінку однини.	2
Пр.зан.4	Відмінки української мови, їх значення та вживання. Давальний та орудний відмінки.	2
Пр.зан.5	Займенники української мови та їх відмінкові форми. Відмінювання особових та присвійних займенників.	2
Пр.зан.6	Дієслово. Інфінітив. Теперішній час. I-а, II-а дієвідміни.	2
Пр.зан.7	Дієслово. Минулий час дієслова.	2
Пр.зан.8	Дієслово. Дієслово БУТИ. Утворення майбутнього часу.	2
Пр.зан.9	Вид дієслова. Доконаний вид (минулий час). Способи утворення видів.	2
Пр.зан.10	Вид дієслова. Доконаний вид (минулий час). Основні значення видів.	2
Пр.зан.11	Вид дієслова. Доконаний вид (майбутній час).	2
Пр.зан.12	Дієслова руху іти – їхати; ходити – їздити . Знахідний відмінок для позначення напрямку Куди він іде (їде)? у(в), на + Зн. в.	2
Пр.зан.13	Дієслова руху іду – ходив – піду; їду – їздив – поїду . Родовий відмінок для позначення напрямку: а) Куди він іде (їде)? до + Р.в., Звідки він іде (їде)? з + Р.в. б) До кого (≠ від кого) він іде (їде)? до + Р.в. ≠ від + Р.в.	2
Пр.зан.14	Дієслова руху без префіксів (йти, ходити, їхати, їздити, бігти, бігати, нести, носити, везти, возити, вести, водити).	2
Пр.зан.15	Дієслова руху з префіксами п-/по-, при- . (піти, прийти, поїхати, приїхати, побігти, прибігти, понести, принести, повести, привести, повезти, привезти)	2
	РАЗОМ	30
Тематичний розділ 2. Професійне мовлення. Медична термінологія. Медичні заклади		
Пр.зан.1	Терміни на позначення частин тіла людини.	2
Пр.зан.2	Терміни на позначення систем органів, органів та їх частин.	2
Пр.зан.3	Терміни, що описують положення щодо центру мас і повздожньої осі тіла.	2
Пр.зан.4	Терміни, що описують положення щодо основних частин тіла. Терміни на позначення основних площин і розрізів.	2
Пр.зан.5	Терміни на позначення руху.	2
Пр.зан.6	Класифікація термінів за будовою і походженням.	2

Пр.зан.7	Класифікація термінів за будовою і походженням.	2
Пр.зан.8	Поліклініка.	2
Пр.зан.9	Поліклініка.	2
Пр.зан.10	Лікарня.	2
Пр.зан.11	Лікарня.	2
Пр.зан.12	Диспансер.	
Пр.зан.13	Аптека.	2
Пр.зан.14	Аптека.	2
Пр.зан.15	Рецепт.	2
	РАЗОМ	30
	РАЗОМ КУРС	60

LESSON 1

Cases of the Ukrainian language: meaning and use. Nominative case and Accusative case

*Відмінки української мови, їх значення та вживання.
Називний і знахідний відмінки*

Методичне забезпечення заняття.

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

3. Гайдук Л.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови: методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів: Вид-во ЛНМУ, 2021. 183 с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Answer the question: what are the endings of nouns

in the Nominative singular and plural? What are the endings of nouns in the Accusative singular and plural? / **Дайте відповіді на запитання:** які закінчення мають іменники у називному відмінку однини та множини? Які закінчення мають іменники у знахідному відмінку однини та множини?

2. Read. Find nouns in the nominative case / Прочитайте текст. Знайдіть іменники у називному відмінку.

Це моя кімната. Тут багато цікавих речей: є гарна лампа, нові меблі та моє ліжко. На столі лежать зошити і книги. Біля вікна у шафі висить мій улюблений одяг. Я люблю відпочивати тут після занять в університеті.

3. Fill in the table / Заповніть таблицю

Називний	Знахідний
Новий студент	
Високий хлопець	
Мій викладач	
Його учениця	
Відома артистка	
Рідна сестра	
Цікавий фільм	
Смачна булка	
Солодке тістечко	
Наш народ	
Твоя батьківщина	
Своє фото	
Важливий предмет	
Жива істота	
Моє серце	

4. Put masculine nouns in the accusative case / Поставте іменники чоловічого роду у форму знахідного відмінка:

1. Клієнт питає (фармацевт). 2. Я хочу написати (лист) додому. 3. Ми любимо (університет). 4. Мама чекає (син). 5. Ми бачили в парку (брат). 6. Я подарую мамі (фотоапарат). 7. Сьогодні ми писали (диктант). 8. Викладач питає (учень) (урок). 9. Іноземні студенти вивчають (розклад). 10. Олег їсть (апельсин).

5. Put the words in the right form/ Поставте слова у потрібній формі

1. Я маю (кава). 2. Він знає цю (аптека). 3. Вона купила (машина). 4. Ми маємо (робота). 5. Вони проводять (час) разом. 6. Я люблю (навчання). 7. Ти дуже поважаєш (тато). 8. Вона знайшла (товариш). 9. Ми вітаємо (дядько).

10. Ви обіймаєте (бабуся). 11. Вони люблять (дідусь). 12. Він приймає (ліки).
13. Вона їсть (полуниця). 14. Лікар виписав (рецепт). 15. Ми замовляємо (сік). 16. Чи ви любите (чай)? 17. Він купує (квиток).

LESSON 2

Cases of the Ukrainian language: meaning and use . The genitive case and the locative case (typical endings).

Відмінки української мови, їх значення та вживання.
Родовий та місцевий відмінки (типові закінчення).

Методичне забезпечення заняття.

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2019. – Частина 1. – 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. – 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Answer the questions, put the words in parentheses in the right form /Дайте відповіді на запитання. Поставте слова у правильну форму.

1. У кого є квитки до театру? (тато й мама) 2. У кого немає грошей? (подруга) 3. У кого завжди є червона ручка? (викладачка) 4. У кого немає сьогодні математики? (друг) 5. У кого є новий комп'ютер? (студент) 6. У кого сьогодні немає часу? (батьки) 7. У

кого є новий журнал? (приятель) 8. У кого є маленька донька? (тітка) 9. У кого немає машини? (дядько) 10. У кого є квитки на літак? (друзі).

2. Answer the questions./ Дайте відповіді на запитання.

1. Чого немає на вулиці? (автобус, тролейбус, трамвай, машина, аптека,)

2. Чого немає в кіоску? (книги, газети, журнали) 3. Чого завтра не буде в клубі? (лекція, концерт) 4. Чого не було в буфеті? (цукерки, печиво) 5. Чого немає в холодильнику? (м'ясо, сир, молоко, риба, яйця) 6. Чого ви не їсте вранці? (бутерброд, йогурт, сир, ковбаса) 7. Чого ви не п'єте вранці? (чай, кава) 8. Чого ви не їсте на обід? (суп, макарони, рис, картопля) 9. Чого ви не їсте ввечері? (сир, картопля, котлети) 10. Чого ви не п'єте у кав'ярні? (сік, коктейль, вода). 11. Чого немає у квартирі? (телефон, холодильник, килим) 12. Чого немає у місті? (стадіон, басейн) 13. Чого немає у вашому будинку? (ліфт, гараж) 14. Чого немає у цьому селі? (школа, кінотеатр, лікарня).

3. Make a sentence./ Складіть речення

1. Перекладач – не має – досвід. 2. Дівчина – не має – парасолька. 3. Секретарка – не має – робота. 4. Спортсмен – не має – тренування. 5. Студент – не має – віза. 6. Андрій – не має – голос. 7. Актор – не має – талант. 8. Олена – не має – мрія. 9. Бабуся – не має – ліки. 10. Том – не має – гітара.

4. Write a sentence. Put the words in parentheses in the locative case. If necessary, use prepositions у/в, на /
Запишіть речення. Слова в дужках поставте у місцевий відмінок. Якщо треба, використовуйте прийменники у/в, на.

1. Квіти стоять (вікно). 2. Студенти сидять (кімната). 3. Туристи живуть (готель). 4. Книжка лежить (стілець). 5. Лампа стоїть (стіл). 6. Діти вчаться (школа).

5. Put the words in parentheses in the locative case./ Слова в дужках поставте у місцевий відмінок.

1. Діти граються у (кімната).
2. Він працює в (магазин).
3. Книга лежить на (стіл).
4. Він живе у (Київ).
5. Його батьки живуть у (село).
6. Її брат працює у (лікарня).
7. Зошити лежать на (парта).
8. Студент пише у (зошит).
9. Мій брат живе у (Нігерія).
10. Наш друг навчається в (університет).

LESSON 3

Cases of the Ukrainian language: meaning and use. Nouns of the masculine gender in the genitive singular

*Відмінки української мови, їх значення та вживання.
Іменники чоловічого роду у родовому відмінку однини*

Методичне забезпечення заняття.

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2019. – Частина 1. – 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. – 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Tell who or what is not here / Скажіть, кого або чого тут немає.

Тут немає ...

зошит, підручник, університет, словник, журнал, перукар, телевізор, сніг, календар, ліфт, шум, готель, вітер, хлопець, студент, викладач, секретар, лікар.

Choose words that in the genitive singular will end in -а/-я. / Виберіть слова, які у родовому відмінку однини будуть мати закінчення -а / -я.

Словник, трамвай, смуток, біг, Єгипет, Київ, трамвай, долар, Китай, понеділок, музей, автобус, липень, атом, ніс, нежить, приятель, кіт, університет, олівець, викладач.

2. Find in the text the masculine nouns of the genitive singular / Знайдіть у тексті іменники чоловічого роду родового відмінка однини

Одного зимового вечора на вулицю вибіг хлопчик. Від побачив довкола гори снігу і дітей, які гралися біля парку. До хлопчика підійшла подруга і запропонувала зліпити сніговика. Минуло небагато часу, і сніговик уже став окрасою району. Довкола нього бігали малята, не боячись холоду та морозу.

4. Open the brackets / Розкрийте дужки

1. На другому поверсі розташований кабінет (декан). 2. Ось столиця (Еквадор). 3. Ми бачили в музеї картини відомого (художник). 4. Сьогодні не було (дощ і туман). 5. У гаражі стоїть машина (приятель). 6. На стіні висить фотографія (дідусь). 7. Я не люблю (сироп і суспензія). 8. На бейджі написано прізвище (фармацевт)

5. Compose a dialogue on any topic. Use masculine nouns in the genitive singular/ Складіть діалог на будь-яку тему. Використовуйте іменники чоловічого роду у родовому відмінку однини.

LESSON 4

Cases of the Ukrainian language: meaning and use. Dative case and Instrumental case

Відмінки української мови, їх значення та вживання. Давальний та Орудний відмінки

Методичне забезпечення заняття.

Methodological support of classes:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки / Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М. Запоріжжя, 2019. 158 с.

3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови: методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. Львів: Вид-во ЛНМУ, 2021. – 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англомовного відділення.

Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Put the given words in the form of the dative singular. /Поставте нижче подані слова у форму давального відмінка однини.

Викладач, тато, жінка, приятель, бабуся, сусідка, дитина, перукар, товариш, дідусь, бабуся, собака, лікар, хлопець, продавець, сусід, друг, чоловік.

2. Answer the questions. /Дайте відповіді на запитання.

1. Кому ви порадили купити книгу?	Мама
2. Кому подобається отримувати подарунки?	Сестра
3. Кому студенти віддали конспекти?	Викладач
4. Чому присвячена ця книга?	Любов
5. Кому хлопець пообіцяв, що купить продукти?	Бабуся
6. Кому хлопець допоміг перейти через дорогу?	Брат
7. Кому батьки дозволили гуляти до вечора?	Донька
8. Кому люди розповідають про свої хвороби?	Лікар
9. Кому сподобався новий автомобіль?	Приятель

3. Open the brackets and write the words in the correct form. / Слова з дужок запишіть у правильній формі

1. Я подякував ... (друг) за гарну картину. 2. Дівчина заплатила ... (продавець) за товар. 3. Контролер виписав ... (пасажир) штраф. 4. ... (працівник) дали нову форму. 5. Сусід подарував ... (дитина) м'яч. 6. ... (директор) принесли важливий лист. 7. Школяр віддав журнал ... (вчителька). 8. Марта написала лист ... (подруга). 9. Чоловік подарував букет квітів ... (дружина). 10. Учень показав щоденник ... (батько).

4. Open the brackets and write the words in the correct form / Слова з дужок запишіть у правильній формі

1. Вчора Олег гуляв з ... (дівчина) у парку. 2. Завтра діти підуть на екскурсію з ... (вчителька). 3. Туристи з ... (гід) по місті. 4. Був дощ, тому дівчина пішла на вулицю з ... (парасоля). 5. Максим прийшов до Ольги з ... (букет) квітів. 6. Завтра студенти побачаться з ... (професор). 7. Зараз мати з ... (син) гуляють у парку. 8. Увечері мій друг завжди гуляє з ... (собака). 9. Ми всю дорогу говорили з ... (водій). 10. Я люблю пити чай з ... (цукор.) 11. В обід ми їли борщ зі ... (сметана).

5. Дайте відповіді на запитання / Answer the questions.

1. Чим грається дитина?	М'яч
2. Чим сестра їсть суп?	Ложка

3. Чим студент пише на уроці?	Ручка
4. Чим батько відчинив двері?	Ключ
5. Чим ти їдиш в університет?	Тролейбус
6. Чим ти займаєшся?	Спорт
7. Чим дівчина фарбує губи?	Помада
8. Чим люди миють руки?	Мило

LESSON 5

Pronouns of Ukrainian language and their case forms. Declension of personal and possessive pronouns.

*Займенники української мови та їх відмінкові форми.
Відмінювання особових та присвійних займенників*

Методичне забезпечення заняття.

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки. / Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М. Запоріжжя, 2019. 158 с.

3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови: методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. Львів: Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРИЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Write personal pronouns instead of dots / Замість крапок пишть особові займенники.

Зразок: ... говорю. – Я говорю.

- ... читає.
- ... розумієте.
- ... пишу.
- ... слухають.
- ... снідаємо.
- ...
- ... несучу.
- ... вчить.
- ... лежать.
- ... стоїть.
- ... знаємо.
- ... розповідаєш.
- ... розповідає.
- ... слухаю.
- ... висить.
- ...

відповідаємо. 16. ... вивчають. 17. ... вечеряєш.

2. Open the brackets. / Розкрийте дужки.

1. Я давно ... (ти) не бачив. 2. Це гарна кімната і у ... (вона) затишно. 3. На моїй вулиці живе наш викладач, тому я часто з ... (він) зустрічаюся. 4. Учора друзі подивились цікаву виставу і довго обговорювали ... (вона). 5. Мій син хоче ... (ви) подякувати. 6. Якщо не хочете заблукати, то йдіть за ... (ми). 7. Студент сумує за батьками, бо давно не бачив ... (вони). 8. Дівчина все літо не бачила одногрупників, але скоро повернеться до ... (вони). 9. Брат сказав сестрі, що незабаром приїде до ... (вона) у гості. 10. Наступного тижня мій товариш поїде за кордон, і я вже не побачу ... (він), тому завтра піду до ... (він) попрощатись.

3. Replace selected nouns with pronouns. / Виділені іменники замініть займенниками.

1. *Батько* подарував *сестрі* автомобіль. 2. Хлопець довго гуляв з *друзями* по парку. 3. *Жінка* довго пояснювала *туристам*, де знаходиться костел. 4. Я не можу відремонтувати *телевізор* без *батька*. 5. Дівчина поклала *книгу* на тумбу. 6. На столі лежить альбом, а на *альбомі* є олівець. 7. Син купив для *батьків* подарунок. 8. Дівчинка поспішає до *подруги*. 9. Я давно не бачила *мами*. 10. Зараз я іду до *товариша*.

4. Open the brackets and combine pronouns with nouns. / Розкрийте дужки та поєднайте займенники з іменниками.

1. (Моя) ... жінкою.
2. (Мій) ... друзів.
3. (Мої) ... батьків
4. (Твоя) ... книгу.
5. (Твій) ... батька.
6. Для (твої) ... вчителів.
7. У (його) ... сумці.
8. (Її) ... дитині.
9. (Наш) ... лікарем.
10. На (наша) ... полиці.
11. (Наші) ... водіями.
12. (Ваша) ... подруги.
13. (Ваше) ... вікном.
14. (Ваші) ... спортсменам.
15. (Їхній) ... спортсменові.
16. (Їхня) ... родичці.
17. (Їхні) ... сусідами.

5. Write proper pronouns instead of dots. / Пишіть замість крапок присвійні займенники.

Зразок: Це студент. Це ... словник. Це студент. Це його словник.

1. Я Марта. Це ... журнал і ... газета. 2. Ось Дарина та Олексій. Ось ... квартира, ... авто. А це ... діти. 3. Познайомтесь, це Сергій, а це ... дружина Ольга. А там ... син Максим. 4. Ми студенти. Ось ...

аудиторія, там ... речі. 5. Це Олена. Тут ... місце. 6. Батько вдома. Це ... сумка і ... гаманець. 7. Ти наш новий студент? Це ... книга і ... зошит?

LESSON 6

Verb. Infinitive. The present tense of the verb. First and second conjugations.

Дієслово. Інфінітив. Теперішній час. I-а, II-а дієвідміни.

Методичне забезпечення заняття.

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина I. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Change words I conjugations in the present tense

Провідмініайте слова I дієвідміни у теперішньому часі

Прибирати, митися, думати, писати, плавати, бігати, читати, брати, гуляти, купувати, хотіти, сміятися, жити.

2. Change words II conjugations in the present tense /

Провідмініайте слова II дієвідміни у теперішньому часі

Лежати, кричати, стояти, сидіти, радити бачити, ходити, спати, вчитися, вчити, робити, їсти.

3. Rewrite the sentence, opening the brackets. Replace infinitives with present tense verbs. / Перепишіть речення,

розкриваючи дужки. Замініть інфінітиви особовими дієсловами теперішнього часу.

Зразок: Я (читати). – Я читаю.

1. Я (слухати) і (говорити).
2. Ти (снідати) і (відпочивати).
3. Вона (спати) і (плавати).
4. Ви (дивитися телевизор)? Ні, ми (обідати).
5. Він (вчити) біологію.
6. Вони (купувати) підручники.

4. Choose a pronoun according to the verb. / Відповідно до дієслова доберіть займенник.

(...) люблю. (...) спиш. (...) готуємо. (...) працюєте.

(...) лежать. (...) пишете. (...) грає. (...) маю.

(...) радиш. (...) обманюють. (...) сидить. (...) лікуємо.

(...) відповідаю. (...) питаєте. (...) займається. (...) кричимо.

5. Choose the right verb and write it in the correct form / Вибирайте потрібне дієслово і пишть його у правильній формі: читати, слухати, повторювати, вчити, писати, знати, пояснювати, працювати, робити, розуміти, гуляти, відпочивати, нести, стояти, лежати, сидіти, снідати, обідати, вечеряти.

1. Ввечері я ... домашнє завдання, ... листи, ... газети й журнали, ... музику. А що ви ... ввечері? 2. Вранці ми ..., вдень ..., а ввечері ... . 3. Викладач повільно ... диктант, а студенти ... . 4. Викладач ... граматику, а студенти уважно ... . 5. Сьогодні ти добре ... урок. Ганна теж добре ... слова і текст. А Марія ... урок погано. 6. Зараз урок. Що ви ...? Ми ... текст. Потім викладач ..., а ми ... . 7. Ось кафе. Зараз перерва. Студенти ... . Викладач теж ... . 8. Що ти ...? – Я ... книжку. А ти? – Я ... газету й журнал.

LESSON 7

Verb. Past tense of the verbs.

Дієслово. Минулий час дієслова.

Методичне забезпечення заняття.

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.
2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.
3. Гайдук Л.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни

«Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Form the past tense from these verbs. / Утворіть форму минулого часу від цих дієслів.

Зразок: Читати – він читав, вона читала, вони читали.

Робити, слухати, нести, питати, запитувати, пояснювати, учитися, дивитися, відповідати, розмовляти, розповідати, виконувати, писати, снідати, обідати, знати, учити, говорити, вечеряти, гуляти, розуміти, перевіряти, займатися, вивчати, повторювати, відпочивати, працювати, грати.

2. Complete the sentence. Put verbs in parentheses in the past tense. / Закінчіть речення. Ставте дієслова в дужках в минулий час.

Я (читати) книгу в кімнаті. Я (вчитися) в школі. Ти (дивитися) цей фільм? Ви (розуміти) українську мову? Він (знати) вірш про природу? Вони (писати) листи додому. Микола (вчитися) в університеті. Андрій та Уляна (дивитися) телевізор? Анна (слухати) музику, а Дмитро (читати) книгу. Ми (працювати) в лабораторії. Галина і Олег (гуляти) в парку. Ми (працювати) в хімічному кабінеті. Я (відпочивати) на Чорному морі.

3. Read the questions and answer / Читайте питання й відповідайте.

Зразок: –Ти читав сьогодні газети?

– Так, я читав сьогодні газети.

1. Сашко читав сьогодні цей текст? 2. Студентка читала цей журнал? 3. Викладач перевіряв це завдання? 4. Студенти писали сьогодні цей диктант? 5. Ваш приятель писав вчора цю вправу? 6. Викладач пояснював сьогодні новий урок? 7. Ти гуляв вчора? 8. Твоя подруга гуляла вчора? 9. Ви працювали вчора? 10. Марта дивилася вчора цей фільм? 11. Даринка дивилася вчора новини? 12. Ваш товариш слухав вчора музику? 13. Ви розмовляли раніше по-українськи? 14. Він уже обідав сьогодні?

**4. Restore the questions according to the sample. /
Відновлюйте питання за зразком.**

- Зразок:* – ... .. ? – Що ти робив вранці?
– Вранці я працював. – Вранці я працював.
1. – ... ?
– Вдень ми працювали.
  2. – ...
– Ввечері ми гуляли.
  3. – ... ?
– Вранці вона писала лист.
  4. – ... ?
– Після занять вона читала ці газети.
  5. – ... ?
– Сьогодні вони слухали музику.
  6. – ... ?
– Вчора я дивилася новий фільм.
  7. – ... ?
– Позавчора Тетяна відпочивала.
  8. – ... ?
– Після уроку ми обідали.
  9. – ... ?
– Після лекції ми писали твір.
  10. – ... ?
– Після роботи я спав.

**5. Read dialogues. Write your own using past tense verbs. /
Читайте діалоги. Напишіть свої, використовуючи дієслова
минулого часу.**

- 1) – Де ви були вчора?
– Я був у музеї. А ви?
– А я був у кіно.
2. – Ви були у музеї?
– Так, була.
– А в кіно?
Теж була.
- 3) – Ви вже були у деканаті?
– Так, був. А ви?
– Ні, ще не був.
– Ти не знаєш, Марат і Антон були вчора в клубі?
– Ні, не були.

LESSON 8

Verb. The verb **бути**. Formation of the future tense.

Дієслово. Дієслово бути. Утворення майбутнього часу.

Методичне забезпечення заняття

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.
  2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.
  3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.
  4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.
  5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.
  6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, А.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Read the questions and answer / Читайте питання й відповідайте. а) Зразок: – *Ти будеш читати сьогодні газети?*

– *Так, я буду читати сьогодні газети.*

1. Ти будеш слухати музику? 2. Ваш викладач буде пояснювати новий урок? 3. Ви будете снідати? 4. Він буде обідати? 5. Студенти будуть гуляти ввечері? 6. Ярина буде відпочивати? 7. Остап буде завтра працювати? 8. Ти будеш ввечері дивитися телевізор?

б) Зразок: – *Ти читатимеш сьогодні газети?*

– *Так, я читатиму сьогодні газети.*

1. Ви дивитиметеся новини? 2. Діти гулятимуть ввечері? 3. Ваш викладач пояснюватиме новий урок? 4. Марія відпочиватиме зараз? 5. Ти слухатимеш музику? 6. Віктор завтра працюватиме?

2. Read the questions and answer / Читайте питання й відповідайте.

Зразок: – Коли ви будете гуляти?

– Я буду гуляти після уроку.

1. Коли ми будемо обідати? 2. Коли ти будеш готувати обід? 3. Коли ти працюватимеш? 4. Коли він купить таблетки? 5. Коли Антон буде спати? 6. Коли ви випишете рецепт?

3. **Write verbs in the future tense / Пишіть дієслова у майбутньому часі.**

Зразок: – Ви ... сьогодні газети? (читати)

– Ви будете читати / читатимете сьогодні газети?

1. Зараз викладач ... (пояснювати) новий урок. 2. Завтра ми ... (гуляти). 3. Ви ... (обідати)? 4. Після перерви студенти ... (писати) диктант. 5. Ти ... (вивчати) українську мову? 6. Ввечері вони ... (дивитися) телевизор. 7. Вранці я ... (робити) зарядку. 8. Завтра він ... (повторювати) слова. 9. Післязавтра ми ... (готувати) піцу.

4. Ask questions about verbs / Складіть питання до дієслів.

Зразок: – Вранці він буде спати. – Що він буде робити вранці?

1. Завтра ввечері мій сусід буде писати лист. 2. Я працюватиму вранці. 3. Сьогодні вони будуть дивитися фільм. 4. Завтра викладач пояснюватиме складний урок. 5. Після обіду ми будемо читати цей журнал. 6. Ви будете вивчати українську мову. 7. Скоро лікарі будуть працювати. 8. Ми будемо виконувати це завдання. 9. Завтра вдень ти будеш гуляти. 10. Після перерви ви будете писати диктант.

5. Write text in the future. / Пишіть текст в майбутньому часі.

Що ви робите? Ми читаємо текст. Потім викладач пояснює новий урок. Студенти слухають дуже уважно. Викладач говорить повільно й голосно. Ми розуміємо урок добре. Потім викладач запитує, а ми відповідаємо. Ми повторюємо старе правило, пишемо нові дієслова й складний диктант, багато розмовляємо українською. Усі студенти працюють дуже добре.

LESSON 9

Type of verb. Perfect form (past tense). Ways of formation

Вид дієслова. Доконаний вид (минулий час). Способи утворення видів

Методичне забезпечення заняття

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для

слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, А.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Form the perfect form of the given verbs / Утворіть від поданих дієслів форми доконаного виду.

Читати –	Закінчувати –
Писати –	Брати –
Казати –	Лікувати –
Розуміти –	Допомагати –
Купувати –	Отримувати –
Вчити –	Прибирати –
Питати –	Відчиняти –
Зустрічати –	Лікувати –
Давати –	Зачиняти –
Хворіти –	Змінювати –
Бачити –	Просити –
Радити –	Пити –
Починати –	Говорити –
Мити –	Дякувати –
Чекати –	Записувати

2. Form infinitives from the given verbs / Від поданих дієслів утворіть інфінітиви.

Розповідав – розповів	Відповідав – відповів
Снідав – поснідав	Вітався – привітався
Називав – назвав	Ламав – зламав
Вирішував – вирішив	Помилявся –
помилювався Фотографував – сфотографував	Казав –
сказав	
Вечеряв – повечеряв	Плакав – заплакав
Показував – показав	Складав – склав
Запізнавався – запізнився	Отримував – отримав

3. Read the sentences. Replace the highlighted verbs with forms of the past perfect tense / Прочитайте речення. Виділені

дієслова замініть формами доконаного виду минулого часу.

1. Уранці мій брат *готує* сніданок.
2. Студент *виконує* завдання у зошиті.
3. У кафе дівчина *замовляє* каву.
4. Увечері учень *повторює* домашнє завдання.
5. Відомий художник *малює* чарівні картини.
6. На канікулах студентка *перекладала* великий і складний текст.
7. У ресторані мої друзі *їли* великий торт.
8. На дні народження діти *пили* багато соку.
9. Після вечері мама *миє* посуд.
10. Студент *правильно відповідав* на питання професора.
11. Після вечері студенти *мили* багато посуду.
12. В суботу на ринку друзі *купували* новий одяг.
13. У Києві студенти *бачили* різні цікаві місця.
14. Родичі *радили* мені вступити до медичного університету.
15. На першому курсі ми *писали* багато конспектів.
16. Учора мені *телефонував* друг і *розповідав* про ситуацію в нашій країні.
17. Анна *питала* викладача, що потрібно прочитати на канікулах.
18. У середу Василь *вітав* Галину з іменинами.
19. Минулої осені моя сестра *купувала* нову сумку та парасолю.

4. Read the sentences. Rewrite them, changing the future tense of the verbs to the past perfect tense / Прочитайте речення. Перепишіть їх, змінивши майбутній час дієслів на минулий доконаного виду.

1. У вівторок я буду читати книгу.
2. У п'ятницю я буду складати іспит.
3. Увечері я буду мити посуд.
4. В обід я буду прибирати в кімнаті.
5. Вранці я буду писати лист додому.
6. Цього року я буду вивчати нові предмети.
7. Вдень я буду виконувати важливу роботу.
8. Після обіду я буду телефонувати до подруги.
9. Коли я закінчу вивчати підручник, то буду розуміти усі правила.
10. Коли я повернуся додому, то буду готувати їжу.
11. В понеділок я буду зустрічати подругу на вокзалі.
12. Я буду думати і вирішу цю проблему.

5. Choose the necessary verb and write it in the place of the dots, putting it in the correct form / Виберіть необхідне дієслово і впишіть його на місці крапок, поставивши у правильну форму.

1. Олег довго розв'язував задачу, розв'язати але не ... їй. розв'язувати–
2. Мій товариш щодня ... до своєї матері. зателефонувати – телефонувати –
3. Сьогодні Оксана була у магазині, купити але не ... нового плаття. купувати –
4. Наш викладач завжди цікаво ... новий пояснити матеріал. пояснювати –
5. Коли я увійшла до кімнати, то ... світло. вмикати – увімкнути
6. У дитинстві я завжди ... відпочивати –

відпочити у парку.

7. Влітку моя подруга щотижня ... книги брати –
взяти у бібліотеці.

8. Увечері моя подруга довго ... телевізор. дивитися – подивитися

9. Він уже рік ... українську мову, але ще не ... її. вивчати – вивчити

10. Віктор ... з кімнати і зачинив двері. виходити – вийти

LESSON 10

Type of verb. Perfect form (past tense). The main meanings of verb types

Вид дієслова. Доконаний вид (минулий час). Основні значення видів

Методичне забезпечення заняття

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки. / Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРИЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Ask questions about the highlighted words / Поставте запитання до виділених слів.

1. Ігор *знайшов* на вулиці п'ять гривень. 2. Марта *увімкнула* лампу в кімнаті. 3. Батько *дозволив* мені *взяти* автомобіль. 4. Місто Львів *заснував* король Данило Галицький. 5. Максим *вимкнув* світло у кімнаті і *зачинив* двері.

6. Сьогодні моя сестра *загубила* гаманець. 7. Батьки *не дозволили* дітям *гуляти* уночі. 8. Остап *швидко запам'ятав* нові правила. 9. У мого діда *раптово заболіло* горло. 10. Нещодавно наш викладач *несподівано захворів*. 11. Студенти *швидко склали* іспит і пішли додому. 12. Декан *привітав* студентів і *вручив* їм дипломи. 13. Нещодавно на моїй вулиці *відкрили* нову аптеку.

2. In place of three dots, insert verbs from the help, putting them in the correct form / На місці трьох крапок вставте потрібні дієслова із довідки, поставивши їх у потрібну форму.

Довідка: говорити – сказати, відвідувати – відвідати, розповідати – розповісти, навчатися – навчитися, вивчати – вивчити, писати – написати, надсилати – надіслати, любити – полюбити.

Минулого тижня моя подруга Джена ... лист батькам. У ньому вона ... про своє життя в Україні. Сказала, що вона вже добре ... українську мову. Також Джена ... , що на першому курсі медичного факультету ... багато цікавих предметів, що часто буває у центрі і минулого тижня ... музей. Джена розповіла, що Україна, - це чудова країна, де багато привітних людей, і, що вона ... Україну одразу, коли приїхала сюди.

3. Choose the necessary verb and write it in the place of the dots, putting it in the correct form / Виберіть необхідне дієслово і впишіть його на місці крапок, поставивши у правильну форму.

1. Ольга завжди ... свою подругу з днем вітати – привітати народження.
2. Мій друг часто ... свою рідну країну. згадувати – згадати
3. Вчора я не зміг ... текст. перекладати – перекласти
4. Вранці я ходила на пошту, щоб отримати отримувати – отримати посылку, але не ... її.
5. Марія довго писала домашнє завдання, але писати – написати не ... його.
6. Минулого тижня я випадково ... давню зустрічати – зустріти подругу.
7. Я завжди ... вікна, коли на вулиці дощ зачиняти – зачинити і гроза.
8. Коли я приїхав у кімнаті, то ... друзів у гості. Запрошувати – запросити
9. Минулого літа я раптово ... . хворіти – захворіти
10. Коли Даніель жив у Україні, то часто ... про думати – подумати свою сім'ю і друзів.

4. Answer the questions using past perfect tense verbs / Дайте відповідь на запитання, використовуючи дієслова минулого часу доконаного виду. Зразок: - Чому ти не читаєш книги?

- Тому що я вже прочитав її.

1. Чому ти не виконуєш вправи? 2. Чому ви не пишете домашнє завдання?

3. Чому він не прибирає у кімнаті? 4. Чому вона захворіла? 5. Чому вони не купили ліків? 6. Чому дівчинка весь день лежала в ліжку? 7. Чому ти не випив ліків?

5. Complete the sentences using past perfect tense verbs / Закінчіть речення, використовуючи дієслова минулого часу доконаного виду.

1. Анна спочатку прочитала книгу, ... 2. Коли Андрій отримав листа від батьків,

... 3. Вчора я запізнилася на заняття, ... 4. Ольга увійшла до класу, ... 5. Коли я закінчив писати лист, то ... 6. Спершу я пообідала, ... 7. Викладач продиктував текст, ... 8. Мій друг закінчив писати вправу і ... 9. Сашко успішно склав всі іспити і ... 10. Студенти прийшли в деканат і ...

LESSON 11

Type of verb. Perfect form (future tense)

Вид дієслова. Доконаний вид (майбутній час)

Методичне забезпечення заняття

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Use the following verbs in all persons of the singular and plural of the future tense. / Подані нижче дієслова провідмініайте в усіх особах однини і множини майбутнього часу.

	Запитати	Закінчити
	Написати	Взяти
Я	Подарувати	Прибрати
Ми	Вилікувати	Дати
Ти	Вибрати	Виконати
Ви	Зрозуміти	Допомогти
Він	Подумати	Зробити
/ вона		
Вони	Прочитати	Отримати
	Вивчити	Почати
	Зустріти	Купити

2. Replace the imperfect tense verbs with perfect tense verbs. / Замініть дієслова недоконаного виду на дієслова доконаного виду.

1. Завтра Тереза буде питати викладача про практику. 2. У суботу Ігор буде прибирати у своїй кімнаті. 3. Після обіду ти будеш виконувати домашнє завдання. 4. Після занять ми будемо купувати продукти, щоб приготувати вечерю. 5. На вокзалі ви будете зустрічати друга з Польщі. 6. Я буду думати над вашою пропозицією, коли повернусь додому. 7. Ти будеш просити допомоги у родичів. 8. Ви будете казати друзям про свої проблеми? 9. Студент буде добре відповідати на запитання. 10. Ти прийдеши додому і будеш допомагати сестрі вчити уроки. 11. На першому курсі ви будете вивчати багато цікавих предметів. 12. Ветеринар буде лікувати мого кота. 13. Скоро ми будемо розуміти новий матеріал.

3. Complete the sentences using future perfect tense verbs. / Закінчіть речення, використовуючи дієслова майбутнього часу доконаного виду.

1. Коли я повернусь додому, то... 2. Завтра ми напишемо тест і ... 3. Коли він закінчить університет, то ... 4. Коли вона закінчить вправу, то ... 5. Студент підготує урок і ... 6. Коли викладач закінчить читати лекцію, ... 7. Після того, як ми напишемо диктант, ... 8. Завтра вони погуляють у парку і ... 9. На вихідних ми підемо в магазин і ... 10. Скоро ти закінчиш всі справи і ... 11. Післязавтра ви підете у центр і ... 12. Спершу ми відпочинемо, ... 13. Коли Андрій виконає завдання з біології, то ...

4. Using future perfect tense verbs, answer the questions / Використовуючи дієслова майбутнього часу доконаного виду,

дайте відповіді на запитання.

1. Що ти зробиш, коли купиш продуктів? 2. Що він зробить, якщо буде холодна погода? 3. Що вони зроблять, коли будуть гуляти у центрі? 4. Що ви зробите, коли закінчите вивчати хімію? 5. Що ми зробимо, коли прийдемо в магазин? 6. Що ти зробиш, коли повернешся додому? 7. Що ви зробите, коли складете іспити? 8. Що ви зробите, коли підете до лікаря?

5. Read the text. Rewrite it, changing the past tense to the future. /

Прочитайте текст. Перепишіть його, змінивши минулий час на майбутній.

На минулих вихідних група іноземних студентів була у Києві. Там вони добре відпочили: відвідали різні музеї та галереї, побачили багато пам'ятників, погуляли у парках міста. Також студенти зробили безліч веселих фотографій. Сфотографувалися біля Києво-Печерської лаври та Маріїнського палацу. Побували у кафе та ресторанах, де замовили смачні страви і з задоволенням посмакували їх. Студентам дуже сподобалась ця екскурсія по столиці України.

LESSON 12

Verbs of motion іти – їхати, ходити - їздити. The accusative case is used to indicate direction. Куди він іде (їде)? У(в), на + Зн.в.

Дієслова руху іти - їхати, ходити - їздити. Знахідний відмінок для позначення напрямку. Куди він іде (їде)? У(в), на + Зн.в.

Методичне забезпечення заняття

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.
2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.
3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.
4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.
5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні

розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення.
Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Open brackets/Розкрийте дужки.

1. Ми (іти) на заняття. 2. Я (їхати) на роботу. 3. Діти (іти) у школу.
4. Куди ви зараз (їхати) ? 5. Джон (іти) в кухню. 6. Куди ти (іти)? 7. Я (іти) в аудиторію. 8. Оля (їхати) у парк. 9. Ви (іти) в аптеку.

2. Insert the correct verb (іти, ходити, їхати, їздити) and form a sentence/ Вставте потрібне за змістом дієслово (іти, ходити, їхати, їздити) й утворіть речення.

- Зараз я ... на заняття. 2. Студент ... у деканат. 3. Наша група ... на екскурсії кожного року. 4. Зараз вони ... в лікарню. 5. Уляна ... у центр з друзями. 6. Я ... в аптеку.

3. Complete the sentence with the verbs йти, ходити, їхати, їздити in the correct form/ Доповніть речення дієсловами йти, ходити, їхати, їздити у правильній формі.

1. Зараз ми ... на урок. 2. Студенти щодня ... на заняття. 3. Іван ... швидко, тому що через 5 хвилин починається лекція. 4. Куди ти зараз ...? 5. Куди ти ... щодня ввечері? 6. Куди ви ... щонеділі? 7. Сергій щотижня ... в кіно.

4. Write the words in parentheses in the accusative case/ Напишіть слова в дужках у знахідному відмінку.

1. Ми їздимо в (університет) на велосипедах. 2. Мій батько багато їздить у (країни) Європи. 3. Ми ходимо на (лекції) щодня. 4. Сергій іде в (лікарня). 5. Студенти їдуть в (Одеса). 6. Зараз батьки їдуть у (лікарня), а потім на (зустріч).

5. Use prepositions «у(в) / на» correctly / Використайте правильно прийменники «у(в) / на».

1. Зараз ми ідемо ... лекцію. 2. Мої батьки їздять ... магазин кожного вечора. 3. Я нечасто ходжу ... аптеку. 4. Ти їдеш ... футбол чи ... клуб? 5. Іноді ви ходите ... центр ... дискотеку. 6. Діти кожного літа їздять ... село і ходять ... річку. 7. Батько іде ... огляд ... поліклініку.

Verbs of motion іду – ходив – піду; їду – їздив – поїду. The genitive case is used to indicate direction. Куди він іде (їде)? до + Р.в. Звідки він іде (їде)? З + Р.в. До кого (≠від кого) він іде (їде)? до + Р.в. ≠ від + Р.в.

Дієслова руху іду – ходив – піду; їду – їздив – поїду.

Родовий відмінок для позначення напрямку. Куди він іде (їде)? до + Р.в. Звідки він іде (їде)? З + Р.в. До кого (≠від кого) він іде (їде)? до + Р.в. ≠ від + Р.в.

Методичне забезпечення заняття

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.
  2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.
  3. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.
  4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.
  5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.
  6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Answer the questions using a preposition «до» / Дайте відповіді на запитання, використовуючи прийменник «до».

Зразок: Куди він іде?

(театр) Він іде до театру.

1. Куди ідуть Джон і Ліса? (університет)
2. Куди ти ходив? (центр)
3. Куди він поїде? (Одеса)
4. Куди ви підете? (книжковий магазин)
5. Куди ми їдемо? (наші друзі)
6. Куди вона піде? (батьки)
7. Куди ти їздив? (хороший лікар)
8. Куди ви їздили? (далекі родичі)

2. Write the necessary words in place of three dots (іти – ходити – піти; їхати – їздити – поїхати) / Напишіть на місці трьох крапок потрібні слова (іти – ходити – піти; їхати –

їздити - поїхати).

1. Скоро я ... до батька на день народження. 2. Минулого року ми ... до Криму відпочивати. 3. Він ... до однокласника в гості. 4. Вчора Сашко ... до товариша, щоб допомогти йому. 5. Завтра Євген ... до лікаря на огляд. 6. Увечері вона ... до аптеки купити ліків. 7. Завтра я ... до іншого міста на екскурсію. 8. Вранці Ганна ... до бібліотеки. 9. Батьки ... до Африки минулого літа.

3. Answer the questions / Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Звідки він іде?

(театр) Він іде з театру.

1. Звідки приїхав Крістіан? (Нігерія) 2. Звідки прийшов студент? (товариш). 3. Звідки приїхав декан? (дім) 4. Звідки ідуть студенти? (університет) 5. Звідки іде Оленка? (подруга) 6. Звідки ходять пацієнти щоранку? (процедур) 7. Звідки ідуть батьки? (аптека) 8. Звідки ідуть ваші приятелі? (лікар) 9. Звідки їздять щодня студенти медичного університету? (лікарня)

4. Write the words in brackets in the correct form / Напишіть слова в дужках у потрібній формі.

1. Сем і Саманта їхали з ... (Лондон) до (Львів ...). 2. Даніель ішов від ... (свій брат). 3. Після навчання Антуан ходить до ... (спортзал). 4. Скоро моя сестра поїде до ... (батьки). 5. Часто хлопці ідуть від ... (тренер) втомленими. 6. Ігор іде з ... (центр) до ... (гуртожиток)

5. Ask questions about the highlighted words / Поставте питання до виділених слів.

Студенти ідуть **до викладача** на консультацію. Увечері Елізабет ходила **до аптеки** по ліки. Хлопці їдуть **від товаришів** додому. Скоро ми поїдемо **у лабораторію**. Я їду **до лікаря** бо погано почуваюся. Незабаром мої друзі поїдуть **з міста до бабусі** в село.

LESSON 14

Verbs of motion without prefixes (їти, ходити, їхати, їздити, бігти, бігати, нести, носити, везти, возити, вести, водити)

Дієслова руху без префіксів (їти, ходити, їхати, їздити, бігти, бігати, нести, носити, везти, возити, вести, водити)

Методичне забезпечення заняття

Methodological support of classes:

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

2. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-

іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

3. Гайдук Л.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.

5. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Read the dialogue. Write the words «іти-ходити, їхати - їздити» in place of three dots / Прочитайте діалог. На місці трьох крапок запишіть слова «іти-ходити, їхати - їздити».

- Привіт, Джоне! Звідки ти ...

- Привіт Емілі! Я вранці ... у сусіднє місто в гості до батьків і тепер повертаюся.

- А чому ти в цьому районі, твій будинок, здається, в іншому кінці міста? Чи ти ще кудись ...?

- Так, я вже не встигаю додому, бо домовився про зустріч із друзями. Я ... в центр. Хочу зустрітись з ними там. А ти куди?

- Я теж ... в центр. Зараз ми з друзями ... в наш театр на виставу «Украдене щастя».

- Я теж ... на цю виставу минулого тижня. Актори дуже гарно грають. Це прекрасна вистава. А ще ми нещодавно ... у Театр Марії Заньковецької до Львова. Там прекрасна атмосфера. Рекомендую і вам колись туди поїхати.

- Дякую, обов'язково! Бувай!

- Бажаю гарного перегляду. Бувай!

2. Use verbs «носити – нести» / Використайте дієслова «носити – нести».

1. Я часто ... короткі спідниці. 2. Іноді ти ... дуже важкі сумки. 3. Вчора студенти ... залікові книжки в деканат. 4. Ми завжди ... шарфи взимку. 5. Зараз студент ... журнал в аудиторію. 6. Ви ... дорогі окуляри. 7. Він не ... годинника. 8. Ти ... цю крейду для викладача? 9. Чоловіки ... важкого стола. 10. Щосеместру староста ... зошити своєї групи викладачеві.

3. Use words «бігти – бігати» / Використайте дієслова «бігти – бігати».

1. Я повільно ... . 2. Зараз я ... до тебе. 3. Іноді ми ... на стадіоні. 4. Сергій ... у центр. 5. Вчора вранці хлопці ... . 6. Спортсмени завжди ... не тренуваннях. 7. Завтра я ... в парку. 8. Студент запізнювався, тому швидко ... до університету. 9. Дитина поранила ногу, тому мама швидко ... з нею до лікаря.

4. Use words «вести – водити» / Використайте дієслова «вести – водити».

1. Я ... маму до лікаря кожного місяця. 2. Він щодня ... машину. 3. Зараз вона ... брата у поліклініку. 4. Ви терміново ... подругу в лабораторію. 5. Він часто ... сестру до родичів. 6. Роман щотижня ... дітей у аквапарк. 7. Раніше ми ... дітей до стоматолога з сусіднього будинку, а зараз ... їх у міський стоматологічний центр. 8. Наступного літа я кожного тижня ... свою доньку на плавання.

5. Use words «везти – возити» / Використайте дієслова «везти – возити».

1. Я ... маму додому з лікарні. 2. Він щодня ... багатьох людей в аптеку.
3. Зараз вона ... сестру у лікарню. 4. Ви ... подругу до університету минулого тижня. 5. Торік він часто ... брата у школу. 6. Щотижня батьки ... дітей у спортзал.

LESSON 15

Verbs of motion with prefixes п-/по-, при-. (піти, прийти, поїхати, приїхати, побігти, прибігти, понести, принести, повести, привести, повезти, привезти)

Дієслова руху з префіксами п-/по-, при-. (піти, прийти, поїхати, приїхати, побігти, прибігти, понести, принести, повести, привести, повезти, привезти)

Методичне забезпечення заняття

Methodological support of classes:

7. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. Частина 1. 386 с.

8. Вчимо українську мову самостійно. Частина І. Практикум з української мови для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки./ Васецька Л.І., Соловійова О.В., Кужелева Л.М.- Запоріжжя, 2019.- 158 с.

9. Гайдук А.П., Давидова І.В. Читаємо і говоримо українською мовою: Збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна». Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 124 с.

10. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2021. 183с.

11. Чикайло І. В. Українська мова: методичні розробки для студентів 1 курсу англomовного відділення. Львів: ЛНМУ, 2019. 23 с.

12. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. Харків: Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2020, 384 с.

Вправи і завдання

Exercises and tasks

1. Use verbs «піти-прийти, поїхати-приїхати» /

Використайте дієслова

«піти-прийти, поїхати-приїхати»

1. Скоро ми складемо іспити і ... додому. 2. Завтра вранці я ... на пари. 3. Вчора викладач пізно ... на лекцію. 4. Батько захворів, тому вранці ... до лікаря. 5. Минулого року студенти не ... додому, а залишилися в Україні на літо. 6. Дівчинку болів живіт, тому вона не ... на заняття. 7. Ти ... до мене завтра? Ви ... в Київ на канікулах?

2. Use verbs «понести – принести» / Використайте дієслова «понести – принести».

1. Завтра я спершу ... залікові книжки в деканат, а потім ... їх викладачеві. 2. Студент ... довідку від лікаря. 3. Учора нам ... посилку від батьків. 4. Наступного тижня ви ... лікареві результати аналізів. 5. Коли ти ... kota до ветеринара? 6. Ми ... рецепт фармацевтові і він дасть нам ліки.

3. Use words «побігти – прибігти» / Використайте дієслова «побігти – прибігти».

1. На наступних змаганнях студенти фармацевтичного факультету ... першими до фінішу. 2. Хлопчик швидко ... до лікаря, бо мама погано почувалась. 3. Учора Вадим найшвидше ... до школи. 4. Діанка ... додому обідати. 5. Якщо ви захворієте, то ... в аптеку по таблетки. 6. Не хвилюйся, до річки недалеко, ти швидко ... .

4. Use words «повести – привести» / Використайте дієслова «повести – привести».

1. Мама ... дитину зі школи. 2. Брат щодня ... сестру на уроки. 3. Спершу батько ... мене до стоматолога, а потім ... додому. 4. Вранці викладач ... студентів в аудиторію. 5. Наступного тижня викладачка ... нас на екскурсію у аптеку. 6. Завтра секретарі ... нас у міграційну службу, а потім знову ... на заняття.

5. Use words «повезти – привезти» / Використайте дієслова «повезти

– привозити».

1. Наступного понеділка таксист ... студентів до університету.
2. Учора кур'єр ... посылку до будинку. 3. У неділю мама ... дітей в парк.
4. Якнайшвидше ви ... ці аналізи в лабораторію і ... мені результат.
5. Коли ти ... товариша до Харкова? 6. Ми ... свої документи у деканат.

Thematic section 2.

The professional language of a doctor. Medical terminology.

Medical institutions

Тематичний розділ 2.

Професійне мовлення. Медична термінологія.

Медичні заклади

Практичне заняття 1

Тема: Терміни на позначення частин тіла людини.(2 год.)

ПЛАН

1. Ознайомлення з термінами, що позначають частини людського тіла.
2. Утворення прикметників.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М. Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.
2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення /І.В.Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. A. Прочитайте та запам'ятайте деякі терміни для опису частин людського тіла. / Read and memorize some terms to describe areas of the human body.

Голова: лоб (forehead), потилиця (occiput), скроня (temple), вухо, око, щока (cheek), вилиця (cheekbone), ніс, рот, підборіддя (chin), лице (face). Шия (neck).

Тулуб (trunk): грудна клітка = груди (chest, thorax), живіт (abdomen), таз (pelvis), спина (back).

Верхні кінцівки (upper limbs): плече (shoulder), лікоть (elbow), передпліччя (forearm), кисть (hand).

Нижні кінцівки (lower extremities): таз (pelvis), сідниці (buttocks), стегна (thighs), коліна (knees), гомілки (legs, shins), стопи (feet).

В. Визначте рід іменників. Зверніть увагу на творення

прикметників: / Determine the gender of nouns. Pay attention to the creation of adjectives:

Лоб – лобний, лобовий,
потилиця – потиличний,
скроня – скроневий,
вухо – вушний,
слух – слуховий,
лице – лицевий,
щоки – щічний,
око – очний,
зір – зоровий,
ніс – носовий,
рот – ротовий,
підборіддя – підборідний,
вилаця – виличний.

шия – шийний,
тулуб – тулубний,
спина – спинний,
плече – плечовий,
лікоть – ліктьовий,
передпліччя – передплічний,
таз – тазовий,
сідниця – сідничний,
стегно – стегновий,
коліно – колінний,
гомілка – гомілковий,
груди – грудний,

Exercise 2. Прочитайте та перекладіть міні-текст. Знайдіть терміни на позначення частин тіла людини. З'ясуйте, до якої частини мови вони належать. / Read and translate the mini-text. Find terms to denote parts of human body. Find out which part of the language they belong to.

Організм людини як цілісне утворення складається з частин – голови, шиї, тулуба, верхніх і нижніх кінцівок. Кожна з цих частин має чітково визначені топографоанатомічні ділянки.

Розглянемо голову. На ній розташовані: лоб, потилиця, скроні, вуха, очі, щоки, ніс, рот, підборіддя, лице. Голова має ділянки – це лобова, тім'яна, потилична, скронева, слухова, соскоподібна (nipple shaped, mammary), лицева, очноямкова (orbital), щічна, вилична, носова, ротова, підборідна.

Exercise 3. Дайте відповіді на запитання. / Answer the questions.

- З яких частин складається організм людини?
- Які ділянки має голова?
- Що розташоване на поверхні голови?
- Як поділяються кінцівки людини?

Exercise 4. Знайдіть у міні-тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій. / Find in the mini-text sentences that are built according to the following grammatical constructions.

ЩО? складається з ЧОГО?

ЩО? має ЩО?

на ЧОМУ? (ДЕ?) розташоване ЩО?

Exercise 5. Розберіть прикметники за будовою. / Parse adjectives by structure.

Лоб-**н**-ий, лоб-**ов**-ий, **під**-борід-**н**-ий, плеч-**ов**-ий, **перед**-пліч-**н**-ий, стегн-**ов**-ий, колін-**н**-ий.

Exercise 6. Прочитайте та перекладіть міні-текст. / Read and translate the mini-text.

Верхні кінцівки

Розрізняють два типи кінцівок – це верхні та нижні кінцівки. Людина має дві верхні кінцівки та дві нижні кінцівки. Верхня кінцівка складається з грудного пояса, плеча, ліктя, передпліччя, кисті.

Верхня кінцівка має такі ділянки: дельтоподібну, плечову, ліктьову, передплічну, ділянку кисті, долонну ділянку, п'ястову ділянку та пальці кисті. Нижче п'ястової ділянки розташовані пальці. Кожен палець має свою назву – великий, вказівний, середній, перстeneвий, мізинець.

Exercise 7. Дайте відповіді на запитання. / Answer the questions.

4. Які типи кінцівок розрізняють?
5. Які кінцівки має людина?
6. З чого складається верхня кінцівка?
7. Які ділянки має верхня кінцівка?
8. Що розташоване нижче п'ястової ділянки?
9. Що має кожен палець?

Exercise 8. Знайдіть у міні-тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the mini-text the sentences built according to the following grammatical constructions and write them down.

ХТО? має ЩО?

ЩО? складається з ЧОГО?

ДЕ? розташоване ЩО?

Практичне заняття 2

Тема: Терміни на позначення систем органів, органів та їх частин. (2 год.)

ПЛАН

Ознайомлення з термінами, що позначають системи органів людського організму.

Навчити будувати речення за заданими граматичними конструкціями.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М. Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.
2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення /І.В.Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте та перекладіть міні-текст. / Read and translate the mini-text.

Органи

Органом називають більш-менш відокремлену (isolated; separated) частину організму (печінка, нирки, підшлункова залоза (pancreatic), серце, шлунок, легені тощо), яка виконує певну функцію (одну або кілька). Кожному органу властива (native to) своя форма і будова. В утворенні органа беруть участь різні за будовою та фізіологічною функцією тканини.

Структурними елементами багатьох органів є паренхіма (parenchyma) (специфічна тканина) і строма (stroma), яка складається з пухкої (friable) колагенової сполучної тканини. Такі органи називають паренхіматозними (печінка, селезінка (spleen) тощо).

Exercise 2. Дайте відповіді на запитання. / Answer the questions.

- Що таке орган?
- Назвіть деякі органи людини?
- Яку форму мають органи?
- Що бере участь в утворенні органа?
- Що може бути структурним компонентом багатьох органів?
- З чого складається строма?
- Як називаються органи, що складаються з паренхіми і строми?

Exercise 3. Знайдіть у міні-тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the mini-text the sentences built according to the following grammatical constructions and write them down.

- ЧИМ? називають ЩО?
- ЧОМУ? властиве ЩО?
- ЧИМ? є ЩО?
- ЩО? складається з ЧОГО?
- ЩО? називають ЧИМ?(ЯК?)

Exercise 4. А. Прочитайте перелік систем Прочитайте перелік систем органів. Знайдіть англійські відповідники до назв цих систем. / Read the list of organ systems. Find English equivalents for the names of these systems.

Система органів опори і руху, опорно-рухова система; травна система;
дихальна система;
серцево-судинна система;
сечовидільна система;
статева система; нервова система;
система сенсорних органів, органи чуття;
ендокринна система.

Reference material: the digestive system; respiratory system; system of sensory organs, sense organs; endocrine system; urinary system; reproductive system; system of organs of support and movement, musculoskeletal system; cardiovascular system; nervous system.

Б. Зверніть увагу на творення термінів. / Pay attention to the creation of terms.

Опиратись (to base oneself (on) – опора (mainstay),
рухатись – рух,
дихати – дихання – дихальний,
серце – серцевий,
судина – судинний,
сеча (urine) – сечовий,
стать – статевий,
нерв – нервовий,
сенсор – сенсорний.

Exercise 5. Прочитайте та перекладіть міні-текст. / Read and translate the mini-text.

Система органів

Комплекси органів і тканин, які виконують певні життєві функції, називаються системами органів. Деякі системи, на відміну від інших, основні структурні елементи яких мають загальну будову й розвиток (нервова, кровообігу, кісткова тощо), об'єднують різні за структурою і походженням органи. Ці органи доповнюють один одного у виконанні тих або інших функцій (пересування в просторі, травлення, дихання тощо).

Об'єднання в системи має дещо умовний характер, адже всі системи в цілісному організмі тісно взаємозв'язані між собою.

Exercise 6. Дайте відповіді на запитання. / Answer the questions.

- Що таке система органів?
- Які системи органів ви знаєте?
- За якими принципами органи об'єднуються у системи?

Exercise 7. Знайдіть у міні-тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the mini-text the sentences built according to the following grammatical constructions and write them down.

ЩО? називається ЧИМ?

ЩО? об'єднує ЩО?

ЩО? доповнює ЩО?

ЩО? має ЩО?

Exercise 7. Від запропонованих іменників утворіть прикметники та поєднайте їх зі словом СИСТЕМА та запишіть сполучення слів. / From the suggested nouns, form adjectives and combine them with the word СИСТЕМА and write down the combination of words.

Example: нерв – нервова система.

Серце і судина, сеча і виділення, стать, нерв, сенсор, опора і рух.

Exercise 8. А. Прочитайте міні-тексти, з'ясуйте про які системи органів йдеться. / Read the mini-texts, find out which organ systems are being discussed.

Вона забезпечує насичення організму киснем, виділення вуглекислого газу і води.

Вона, рухаючи кров великими і малими судинами, забезпечує обмін речовин між кров'ю, органами і тканинами тощо.

Вона забезпечує цілісність організму і його зв'язок із зовнішнім середовищем.

Б. Запишіть нові слова, які вам зустрілись у тексті: / Write down the new words you came across in the text:

насичення ≠ втрата,

виділення ≠ поглинання,

забезпечувати = гарантувати.

Exercise 9. Прочитайте мікро-тексти, перекладіть їх і скажіть, про які системи органів йдеться. / Read the micro-texts, translate them and say what organ systems they are talking about.

Ця система здійснює транспортування крові по замкнених трубках. По ній циркулює рідка сполучна тканина – **кров**. У системі крові задіяні й інші органи, такі як **печінка** (деактивація токсичних речовин), **легені** (збагачення киснем крові за допомогою процесу, який називається – вентиляція), кровотворні органи (які постійно замінюють

елементи крові, що загинули), ендокринні залози (виділяють в кров гормони). Паралельно з цією системою функціонує **лімфатична система** – у якій циркулює **тканинна рідина – лімфа**.

Ця система забезпечує обмін речовин в організмі. Вона переносить **кисень**, який зв'язується з **гемоглобіном** в **легенях**, **гормони**, виводить продукти обміну – вуглекислий газ, водні розчини азотистих шлаків через нирки.

Exercise 10. Дайте відповіді на запитання. / Answer the questions.

Яку функцію виконує перша система?

Як називається рідка сполучна тканина, що циркулює по судинах?

Які органи задіяні в системі кровообігу?

Яка система забезпечує обмін речовин в організмі?

Що ця система виводить з організму?

Практичне заняття 3

Тема: Терміни, що описують положення щодо центру мас і поздовжньої осі тіла або виросту тіла (2 год.)

ПЛАН

Ознайомлення з термінами, що позначають системи органів людського організму.

Навчити будувати речення за заданими граматичними конструкціями.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М. Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.

2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення / І.В. Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте терміни, що описують положення щодо центру мас і поздовжньої осі тіла або виросту тіла: / Read the terms describing the position relative to the center of mass and the longitudinal axis of the body or body growth:

Абаксальний – розташований далі від осі.

Адаксальний – розташований ближче до осі.

Апікальний – розташований при вершині.

Базальний	–	розташований при основі.
Дистальний	–	далекий.
Латеральний	–	бічний.
Медіальний	–	середній.
Проксимальний	–	ближній.

Exercise 2. Від поданих прикметників утворіть прислівники. / Form adverbs from the given adjectives.

Example: абаксальний – абаксально.

Адаксальний, апікальний, базальний, дистальний, латеральний, медіальний, проксимальний.

Exercise 3. Знайдіть антонімічні пари: / Find antonym pairs:

абаксальний,	адаксальний,
базальний,	латеральний,
дистальний,	медіальний,
апікальний,	проксимальний

Exercise 4. Прочитайте речення. Знайдіть терміни на позначення положення щодо центру мас і поздовжньої осі тіла або виросту тіла. Де можливо, замініть ці терміни синонімічними українськими словами. / Read the sentences. Find the terms to indicate the position relative to the center of mass and the longitudinal axis of the body or the growth of the body. Where possible, replace these terms with synonymous Ukrainian words.

Example:

Довгі кістки мають тіло і два нарости – дистальний та проксимальний.

Довгі кістки мають тіло і два нарости – далекий та ближній.

- За формою кістки поділяються на довгі, короткі, плоскі та атипові. Довгі кістки мають тіло і два відростки – дистальний та проксимальний.
- Тіло хребця має на латеральній поверхні по дві реберні ямки.
- Продихові клітини спостерігаються на абаксальній та адаксальній листових поверхнях.
- Епітелій розташований на базальній мембрані, яка має велике значення у проникненні поживних речовин в епітелій з нижніх тканин.
- Базальний шар і шипуватий називають ростковим – вони активно розмножуються.

Exercise 5. Вставте необхідний за значенням термін. / Insert the

required term by meaning.

Утворення, що лежать ближче до середньої площини – ..., а розташовані далі – .... Утворення розташовані на серединній площині, називають .... Наприклад, щочка розташовується ... за крило носа, а кінчик носа – це .... Якщо орган лежить між двома сусідніми утвореннями, його називають проміжним.

Утворення, розташовані ближче до тулуба, будуть ... стосовно більш віддалених, ...

Слова для довідки: / Words for help: медіальні, латеральні, серединні, серединна структура, проксимальний, дистальний, адаксальніше.

Exercise 6. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

Як називаються утворення, розташовані далі від осі?

Як називаються утворення, розташовані при вершині?

Як називаються утворення, розташовані ближче до осі?

Як називаються утворення, розташовані біля основи?

Як називаються утворення, розташовані вбік від центру?

Практичне заняття № 4

Тема: Терміни, які описують положення щодо основних частин тіла. Терміни на позначення основних площин і розрізів (2 год.)

ПЛАН

- Ознайомлення з термінами, що позначають системи органів людського організму.
- Навчити будувати речення за заданими граматичними конструкціями.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М. Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.

2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення / І.В. Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте і запишіть терміни, що описують положення щодо основних частин тіла. / Read and write the terms

that describe the positions of the main parts of the body.

Аборальний	–	що розташовується протилежно роту.
Адоральний	–	розташований поблизу рота.
Вентральний	–	черевний.
Дорсальний	–	спинний.
Каудальний	–	хвостовий, що розташовується ближче до хвоста
		або до заднього кінця тіла.
Краніальний	–	головний, що розташовується ближче до голови
		або до переднього кінця тіла.

Exercise 2. З поданих речень випишіть антоніми, синоніми. / Write antonyms and synonyms from the given sentences.

10. Ділянки, розташовані ближче до голови, називаються верхніми; далі – нижніми.
11. Передній і задній відповідають поняттям вентральний і дорсальний.
12. Верхній відповідає поняттю краніальний, а нижній – поняттю каудальний.

Exercise 3. Від поданих прикметників утворіть прислівники. / Form adverbs from the given adjectives.

Example: аборальний – аборально.

Аборальний, адоральний, вентральний, дорсальний, каудальний, краніальний.

Exercise 4. Прочитайте міні-тексти. Зверніть увагу на вживання термінів, поясніть їх значення. / Read the mini-texts. Pay attention to the use of terms, explain their meaning.

- У тварин на одному кінці тіла розташовується голова, а на протилежному – хвіст. Кінець тіла, який закінчується головою, в анатомії називають краніальним (cranium – череп), а хвостовий зветься каудальним (canda – хвіст).
- Поверхня або сторона тіла, спрямована догори, називається дорсальною (dortum – спина), а протилежна спині сторона тіла, що знаходиться найближче до землі, тобто живіт, – вентральною (venter – живіт).

Exercise 5. Прочитайте міні-тексти. Зверніть увагу на вживання термінів, поясніть їх значення. Замініть латинізми українськими відповідниками. / Read the mini-texts. Pay attention to the use of terms, explain their meaning. Replace Latinisms with Ukrainian ones defendants.

5. Головний мозок, із навколишніми його оболонками знаходиться в

порожнині мозкового черепа. Верхня вентральна поверхня головного мозку за формою відповідає внутрішній увігнутій поверхні зводу черепа.

6. Клоака перегороджується фронтальною перегородкою, що вростає в її просвіт з боку бічних стінок, на два відділи («поверхи») — дорсальний і вентральний.

Exercise 6. Запишіть та запам'ятайте назви основних площин та розрізів. / Write down and memorize the names of the main planes and sections.

Сагітальна – (*стрілова*) розділяє праву і ліву половини тіла. Окремим випадком сагітальної площини є *серединна* площина, вона проходить точно посередині тіла, розділяючи його на дві симетричні половини.

Фронтальна – (*лобова*) розташовується вертикально, перпендикулярно до сагітальної, вона відокремлює передню (вентральну) частину тіла від задньої (дорсальної) частини.

Горизонтальна площина розділяє тіло на краніальну і каудальну частини.

Exercise 7. Від наступних прикметників утворіть прислівники. / Form adverbs from the following adjectives.

Сагітальний, фронтальний, вертикальний, горизонтальний.

Exercise 7. Прочитайте текст. Знайдіть терміни на позначення площин. / Read the text. Find terms to denote planes.

Існує три основні, взаємно перпендикулярні площини, які умовно можна проводити через будь-яку точку органа чи ділянки тіла людини. Ці площини такі: горизонтальна, лобова або фронтальна, стрілова або сагітальна. Площини проводяться відносно вертикального положення тіла людини. Вертикальна лінія розділяє тіло на ліву і праву частини.

Горизонтальна площина перетинає тіло чи орган упоперек, поділяючи його на верхню та нижню частини. Лобова площина йде паралельно площині лоба, поділяючи тіло на передній і задній відділи. Стрілова площина пронизує тіло вздовж – спереду назад. Її проводять по середині тулуба, поділяючи його на праву і ліву симетричні половини.

Exercise 8. Користуючись словами для довідок, підберіть синоніми, антоніми до слів: / Using the words for help, choose synonyms, antonyms for the words:

сагітальний –

фронтальний –

упоперек ≠
вертикальний ≠
правий ≠
передній ≠
верхній ≠

Слова для довідки: / Words for help: лобовий, стріловий, повздовж, горизонтальний, лівий, задній, нижній.

Exercise 9. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

1. Скільки є площин? Назвіть ці площини?
2. Як їх можна проводити?
3. Як перетинає тіло горизонтальна площина?
4. На які частини поділяє тулуб людини горизонтальна площина?
5. Як проводиться лобова площина?
6. Як поділяє тіло лобова площина?
7. Як пронизує тіло стрілова площина?
8. На які частини поділяє тіло людини стрілова площина?

Exercise 10. Прочитайте слова (прислівники та іменники), утворіть від них прикметники. / Read the words (adverbs and nouns), form adjectives from them.

Близько, далеко, зовні, глибина, поверхня.

Практичне заняття 7

Тема: Класифікація термінів за будовою та походженням. (2 год.)

ПЛАН

Ознайомлення з класифікацією термінів за будовою.
Ознайомлення з класифікацією термінів за походженням .

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М. Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.
2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення / І.В. Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте міні-текст. Перекладіть його. Зверніть увагу на класифікацію термінів за будовою. / Read the mini-texts. Translate it. Pay attention to the classification of terms by structure.

Українська медична наукова термінологія відзначається неоднорідністю як з погляду походження, так і семантики та її структури. Основою створення української медичної терміносистеми є народна термінологія, що складалася впродовж багатьох віків. Вона включає у себе спільнослов'янську термінологію (волокно, волосок, жилка), східнослов'янську (пазуха, шийка), власне українську (потилиця, м'яз).

За будовою усі терміни поділяються на:

Прості терміни складаються з одного слова: *гомілка, шприц, грип, шлунок, аналіз.*

Складні – це терміни, у яких можна виділити дві основи у слові. Вони пишуться одним словом: *кровообіг, носоглотка, кровотеча, стравохід, слиновиділення, кровоносний.*

Складені – це терміни-словосполучення, які складаються з двох і більше слів. Вони пишуться окремо: *вірусний гепатит, підшлункова залоза, кисневе голодування, втрата больового відчуття, жовчний міхур.*

Exercise 2. Ознайомтесь з деякими термінами за будовою. / Acquaint yourself with some terms by construction.

Прості терміни (Simple terms)	Складні терміни (Complex terms)	Складені терміни (словосполучення) (Compound terms (phrases))
Плече, лікоть, передпліччя, кисть, таз, сідниці, стегна, коліна, гомілки, стопи, насичення, втрата, виділення, поглинання, шлунок, аналіз, пронація.	Крововилив, крилоподібний, мікроскопія, внутрішньочеревний, стоматологія, кровотеча, кардіостимулятор, білатеральний, рентгеноскопія.	Верхні кінцівки, нижні кінцівки, голівка стегнової кістки, гребінь голівки ребра, крило носа, черевце м'яза, одноосьові суглоби, простий суглоб, складний суглоб, заднє тім'ячко, волокнистий хрящ, атланта-потиличний суглоб, променева кістка.

Exercise 3. Поділіть слова-терміни у три колонки. У першу - прості, у другу - складні, а у третю – складені. / Divide the words-terms into three columns. In the first - simple, in the second - complex, and in the third - compound.

Слізний мішок, стравохід, легені, косоокість, протиотрута, дезінфікувальний розчин, гнійні виділення, слъзовивідний шлях, стопа, очне яблуко, носоглотка, гортань, печінка, хвороботворний, спина, слиновиділення, кашкоподібний, нирка, стрічкоподібний, кровоносний, око, серце, тазостегновий, серцево-судинний, ліве передпліччя, гомілка, одноосьовий, кардіологія, легені, мікробіологія, губчата кістка, крововилив, нижні кінцівки.

Exercise 4. Прочитайте і перекладіть текст. Розкажіть, якою є українська термінологія за походженням. / Read and translate the text. Tell us what Ukrainian terminology is by origin.

Сучасна українська термінологія неоднорідна за походженням. Ми розрізняємо:

- а) власне українську;
- в) власне запозичену.

До власне української термінології належать ті терміни, що утворені на рідному ґрунті (*клітина, водень*).

Значна кількість термінів української мови – слова іншомовного походження (запозичення). Виділяють велику групу інтернаціоналізмів – міжнародних термінів, уживаних не менше, ніж у трьох неспоріднених мовах і запозичених переважно з латинської, грецької, англійської та інших мов.

Exercise 5. Доберіть до іншомовних слів українські відповідники: / Choose Ukrainian equivalents for foreign words:

Example: симптом- ознака, абсорбація - поглинання.

Дезінфекція, анемія, аускультация, дефіцит, хронічний, пігментація, адаптація, вакцинація, дефект, пальпація, гіпотеза, аналогічний, екстрений, стабільний, локальний, перкусія, секреція.

Слова для довідки: / Words for help: подібний, терміновий, недокрів'я, знезаражування, вислуховування, нестача, пристосування, місцевий, затяжний, обмацування, щеплення, забарвлення, недолік, виділення, припущення, постійний, вистукування.

Exercise 6. А. Прочитайте та запам'ятайте елементи, які є компонентами складних термінів. / Read and remember the elements that are the components of complex terms.

Українські:

внутрішньо-,
 крово-,
 -подібний,
 -видний

Іншомовні:

бі-,
 гомо-,
 кардіо-,
 -логія,
 -скопія,
 -терапія.

Б. Прочитайте слова, знайдіть їх корені і скажіть, якого вони походження (українського, іншомовного). / Read the words, find their roots and say what their origin is (Ukrainian, foreign).

Крововилив, крилоподібний, дуоденоскопія, мікроскопія, внутрішньочеревний, колоноскопія, біопсія, стоматологія, кровотеча, кардіостимулятор, білатеральний, рентгеноскопія, номогенез, цитологія, ендоскопія.

Exercise 7. Прочитайте, запишіть та запам'ятайте терміни-аббревіатури. / Read, write and memorize the terms-abbreviations.

ВІЛ – вірус імунодефіциту людини (human immunodeficiency virus),
 ГРЗ – гостре респіраторне захворювання (acute respiratory disease),
 СНІД – синдром набутого імунодефіциту (acquired immunodeficiency syndrome),

ШЗЕ – швидкість зсідання еритроцитів (erythrocyte sedimentation rate),
 АШК – апарат штучного кровообігу (artificial blood circulation device).

Головний лікар відповідає за ... .

Другою особою в поліклініці є ... .

Заступник головного лікаря медичної частини відповідає за ... .

Exercise 6. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі й запишіть їх. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write them.

(Друга особа) в поліклініці є заступник (головний лікар) з лікувальної роботи.

Поліклініка проводить (велика профілактична робота).

Сучасна поліклініка є (велика багатопрофільна спеціалізована лікувально-профілактична установа).

(Поліклініка) на правах (єдиноначальність) керує головний лікар.

Другою особою в (поліклініка) є заступник (головний лікар) з (лікувальна робота).

Без (головний лікар) заступник головного лікаря з (лікувальна робота) виконує його обов'язки.

Головний лікар несе повну відповідальність за (вся лікувально-профілактична, організаційна та фінансова робота) у поліклініці.

Практичне заняття 8 (2 год.)

Тема: Поліклініка

План

Ознайомлювальне читання тексту.

Вироблення навиків перекладу медичної лексики.

Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М. Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.

2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення / І.В. Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте та перекладіть текст «Поліклініка». / Read and translate the text «Polyclinic».

ПОЛІКЛІНІКА

Сучасна поліклініка є великою багатoproфільною спеціалізованою лікувально-профілактичною установою, призначеною надавати медичну допомогу та здійснювати комплекс профілактичних заходів щодо оздоровлення населення та попередження захворювань.

У її функції входять: надання першої медичної допомоги при гострих та раптових захворюваннях, травмах, лікування хворих при зверненні до поліклініки та вдома; організація та проведення диспансеризації; експертиза тимчасової непрацездатності, звільнення хворих від роботи, направлення на медико-соціальну експертизу осіб з ознаками стійкої втрати працездатності, направлення хворих на санаторно-курортне лікування; своєчасна госпіталізація тих, хто потребує стаціонарного лікування. Поліклініка проводить велику профілактичну роботу, протиепідемічні заходи, санітарно-освітню роботу серед населення.

Поліклінікою на правах єдиногоначальності керує головний лікар. На посаду головного лікаря призначаються найбільш кваліфіковані лікарі, які мають організаторські здібності та навички. Головний лікар призначається органом охорони здоров'я, у віданні якого перебуває поліклініка. Головний лікар несе повну відповідальність за всю лікувально-профілактичну, організаційну, адміністративно-господарську та фінансову діяльність у поліклініці; проводить підбір та укомплектування поліклініки кадрами лікарів, медичних сестер, санітарок, адміністративним та господарським персоналом; планує

роботу поліклініки.

Головний лікар організовує та контролює лікувально-діагностичну та профілактичну діяльність поліклініки; диспансеризацію населення; своєчасне проведення профілактичних та протиепідемічних заходів у прикріпленому районі; дотримання лікарським персоналом встановленого порядку видачі лікарняних листів; правильність ведення документації; облік та зберігання сильнодіючих засобів та отруйних речовин, рецептурних бланків на них відповідно до чинних інструкцій; регулярний аналіз діяльності всіх підрозділів поліклініки, стану інфекційної та загальної захворюваності, захворюваності з тимчасовою втратою працездатності; фінансово-господарську діяльність поліклініки.

Крім того, головний лікар відповідає за санітарний стан, протипожежну безпеку будівлі та території поліклініки, за техніку безпеки та охорону праці. Другою особою в поліклініці є заступник головного лікаря з лікувальної роботи, призначення якого здійснюється головним лікарем з числа найбільш кваліфікованих лікарів, які мають організаторські здібності. Без головного лікаря він виконує його обов'язки.

Заступник головного лікаря медичної частини відповідає за всю медичну діяльність поліклініки. Він організує та контролює правильність та своєчасність обстеження та лікування хворих у поліклініці та вдома; стежить за постійним впровадженням у практику роботи лікарів сучасних, найефективніших методів профілактики, діагностики та лікування хворих. Він забезпечує наступність в обстеженні та лікуванні хворих між поліклінікою та стаціонарами; організацію госпіталізації хворих, які потребують стаціонарного лікування.

Основним медичним документом кожного пацієнта, що проходить обстеження та лікування в амбулаторно-поліклінічних умовах, є медична карта, в якій міститься запис лікаря про прийом, діагноз, результати огляду хворого на момент виписки лікарських засобів, що підтверджують необхідність їх; дата виписки рецептів; копії виписаних рецептів із зазначенням номера рецепта; доза прийому лікарських засобів. На кожного хворого в поліклініці ведеться одна медична карта, незалежно від того, чи лікується він в одного або кількох лікарів.

Exercise 2. Знайдіть у тексті українські еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find the Ukrainian equivalents of such words and phrases in the text.

A large multidisciplinary specialized medical and preventive institution; to improve the health of the population and prevent diseases; first aid for acute and sudden illnesses; treatment of patients at the polyclinic and at home; the chief physician; the most qualified doctors; the position of chief physician; the health care authority; all medical and

preventive, organizational, administrative, economic and financial activities in the polyclinic; dispensation of the population; accounting and storage of potent drugs and poisonous substances, prescription forms for them in accordance with current instructions; the sanitary condition; the deputy chief physician for medical work; the correctness and timeliness of examination and treatment of patients in the polyclinic and at home; the medical card; the doctor's record of admission/

Exercise 3. На які питання тут дані відповіді. / What questions are answered here.

У функції поліклініки входять: надання першої медичної допомоги при гострих та раптових захворюваннях, травмах, лікування хворих при зверненні до поліклініки та вдома і т.д.

Поліклінікою на правах єдиначальності керує головний лікар.

Головний лікар призначається органом охорони здоров'я, у віданні якого перебуває поліклініка.

Сучасна поліклініка є великою багатoproфільною спеціалізованою лікувально-профілактичною установою, призначеною надавати медичну допомогу.

Другою особою в поліклініці є заступник головного лікаря з лікувальної роботи.

Основним медичним документом кожного пацієнта, що проходить обстеження та лікування в амбулаторно-поліклінічних умовах, є медична карта.

Заступник головного лікаря медичної частини відповідає за всю медичну діяльність поліклініки.

Exercise 4. Доповніть речення прийменниками й прислівниками. / Complete the sentences with prepositions and adverbs.

Другою особою ... поліклініці є заступник головного лікаря ... лікувальної роботи.

Головний лікар відповідає ... санітарний стан, протипожежну безпеку будівлі.

Поліклінікою ... правах єдиначальності керує головний лікар.

... посаду головного лікаря призначаються найбільш кваліфіковані лікарі.

Призначення заступника головного лікаря ... лікувальної роботи здійснюється головним лікарем ... числа найбільш кваліфікованих лікарів.

Заступник головного лікаря медичної частини відповідає ... всю медичну діяльність поліклініки.

Заступник головного лікаря медичної частини забезпечує наступність ... обстеженні та лікуванні хворих ... поліклінікою та стаціонарами.

Exercise 5. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentences using the information from the text.

Другою особою в поліклініці є ... .

Поліклініка проводить велику профілактичну роботу, ...

Головний лікар призначається ... .

Поліклінікою на правах єдиначальності керує ... .

Головний лікар відповідає за ... .

Другою особою в поліклініці є ... .

Заступник головного лікаря медичної частини відповідає за ... .

Exercise 6. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі й запишіть їх. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write them.

(Друга особа) в поліклініці є заступник (головний лікар) з лікувальної роботи.

Поліклініка проводить (велика профілактична робота).

Сучасна поліклініка є (велика багатопрофільна спеціалізована лікувально-профілактична установа).

(Поліклініка) на правах (єдиначальність) керує головний лікар.

Другою особою в (поліклініка) є заступник (головний лікар) з (лікувальна робота).

Без (головний лікар) заступник головного лікаря з (лікувальна робота) виконує його обов'язки.

Головний лікар несе повну відповідальність за (вся лікувально-профілактична, організаційна та фінансова робота) у поліклініці.

Практичне заняття 9 (2 год.)

Тема: Поліклініка

План

Ознайомлювальне читання тексту.

Вироблення навиків перекладу медичної лексики.

Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М.

Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.

2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення /І.В. Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Читайте текст. Поставте питання до кожного речення і дайте коротку відповідь на них. / Read the text. Ask questions for each sentence and give a short answer to them.

ПОЛІКЛІНІКА

Сучасна поліклініка є великою багатoproфільною спеціалізованою лікувально-профілактичною установою, призначеною надавати медичну допомогу та здійснювати комплекс профілактичних заходів щодо оздоровлення населення та попередження захворювань. У її функції входять: надання першої медичної допомоги при гострих та раптових захворюваннях, травмах, лікування хворих при зверненні до поліклініки та вдома; організація та проведення диспансеризації; експертиза тимчасової непрацездатності, звільнення хворих від роботи, направлення на медико-соціальну експертизу осіб з ознаками стійкої втрати працездатності, направлення хворих на санаторно-курортне лікування; своєчасна госпіталізація тих, хто потребує стаціонарного лікування. Поліклініка проводить велику профілактичну роботу, протиепідемічні заходи, санітарно-освітню роботу серед населення.

Поліклінікою на правах єдиногоначальності керує головний лікар. На посаду головного лікаря призначаються найбільш кваліфіковані лікарі, які мають організаторські здібності та навички. Головний лікар призначається органом охорони здоров'я, у віданні якого перебуває поліклініка. Головний лікар несе повну відповідальність за всю лікувально-профілактичну, організаційну, адміністративно-господарську та фінансову діяльність у поліклініці; проводить підбір та укомплектування поліклініки кадрами лікарів, медичних сестер, санітарок, адміністративним та господарським персоналом; планує роботу поліклініки.

Головний лікар організовує та контролює лікувально-діагностичну та профілактичну діяльність поліклініки; диспансеризацію населення; своєчасне проведення профілактичних та протиепідемічних заходів у прикріпленому районі; дотримання лікарським персоналом встановленого порядку видачі лікарняних листів; правильність ведення документації; облік та зберігання сильнодіючих засобів та отруйних речовин, рецептурних бланків на них відповідно до чинних інструкцій; регулярний аналіз діяльності всіх підрозділів поліклініки, стану інфекційної та загальної захворюваності, захворюваності з

тимчасовою втратою працездатності; фінансово-господарську діяльність поліклініки.

Крім того, головний лікар відповідає за санітарний стан, протипожежну безпеку будівлі та території поліклініки, за техніку безпеки та охорону праці. Другою особою в поліклініці є заступник головного лікаря з лікувальної роботи, призначення якого здійснюється головним лікарем з числа найбільш кваліфікованих лікарів, які мають організаторські здібності. Без головного лікаря він виконує його обов'язки.

Заступник головного лікаря медичної частини відповідає за всю медичну діяльність поліклініки. Він організує та контролює правильність та своєчасність обстеження та лікування хворих у поліклініці та вдома; стежить за постійним впровадженням у практику роботи лікарів сучасних, найефективніших методів профілактики, діагностики та лікування хворих. Він забезпечує наступність в обстеженні та лікуванні хворих між поліклінікою та стаціонарами; організацію госпіталізації хворих, які потребують стаціонарного лікування.

Основним медичним документом кожного пацієнта, що проходить обстеження та лікування в амбулаторно-поліклінічних умовах, є медична карта, в якій міститься запис лікаря про прийом, діагноз, результати огляду хворого на момент виписки лікарських засобів, що підтверджують необхідність їх; дата виписки рецептів; копії виписаних рецептів із зазначенням номера рецепта; доза прийому лікарських засобів. На кожного хворого в поліклініці ведеться одна медична карта, незалежно від того, чи лікується він в одного або кількох лікарів.

Exercise 2. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

Головний лікар (organizes and controls) лікувально-діагностичну та профілактичну діяльність поліклініки.

Другою особою в поліклініці є (the deputy chief physician for medical work).

Головний лікар (is appointed by the health care authority), у віданні якого перебуває поліклініка.

Сучасна поліклініка є (a large multidisciplinary specialized medical and preventive institution), призначеною надавати медичну допомогу.

Без головного лікаря (the deputy chief physician for medical work performs his duties).

Заступник головного лікаря медичної частини (is responsible for all medical activities of the polyclinic).

(The polyclinic carries out extensive preventive work), протиепідемічні заходи, санітарно-освітню роботу серед населення.

Exercise 3. Доповніть речення, вибираючи правильні слова у дужках. / Complete the sentences by choosing the correct words in brackets.

Головний лікар (керує, здійснює, відповідає) за санітарний стан, протипожежну безпеку будівлі та території поліклініки.

На кожного хворого в поліклініці ведеться одна медична (практика, карта, діяльність).

Поліклінікою на правах єдиноначальності (працює, здійснюється) керує головний лікар.

Основним медичним (рецептом, листом, документом) кожного пацієнта поліклініки є медична карта.

Заступник головного лікаря медичної частини відповідає за (кожного хворого, медичну діяльність, ведення документації) поліклініки.

Другою особою в поліклініці є заступник головного лікаря з (проведення диспансеризації, санітарно-освітньої роботи, лікувальної роботи).

Головний лікар призначається (лікувально-профілактичною установою, фінансово-господарським управлінням, органом охорони здоров'я), у віданні якого перебуває поліклініка.

Exercise 4. Знайдіть, речення, у яких є помилки. / Find the sentences with mistake.

Головний лікар організовує та контролює лікувально-діагностичну та профілактичну діяльність поліклініки.

Поліклінікою на правах єдиноначальності керує головний санітар.

Головний лікар відповідає за видачу лікарняних листів.

Заступник головного лікаря медичної частини організує та контролює правильність та своєчасність обстеження та лікування хворих у поліклініці та вдома.

Заступник головного лікаря медичної частини відповідає за профілактичну діяльність поліклініки.

На посаду головного санітара призначаються найбільш кваліфіковані лікарі, які мають організаторські здібності та навички.

Головний лікар призначається фінансово-господарським органом, у віданні якого перебуває поліклініка.

Основним медичним документом кожного пацієнта, що проходить обстеження та лікування в амбулаторно-поліклінічних умовах, є лист непрацездатності.

Поліклініка проводить велику профілактичну роботу, протиепідемічні заходи, санітарно-освітню роботу серед населення. Сучасна

поліклініка є великою багатопрофільною спеціалізованою фінансово-господарською установою.

Exercise 5. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

Чим є сучасна поліклініка?

Що входить у функції поліклініки?

Яку ще роботу проводить поліклініка?

Хто керує поліклінікою?

Хто призначається на посаду головного лікаря?

За що відповідає головний лікар?

Що організовує та контролює головний лікар?

Хто є другою особою в поліклініці?

Хто здійснює призначення заступника головного лікаря з лікувальної роботи?

За що відповідає заступник головного лікаря медичної частини?

Що організовує та контролює заступник головного?

Що є основним медичним документом кожного пацієнта поліклініки?

Exercise 6. Знайдіть у тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій. / Find in the text sentences that are built according to the following grammatical constructions.

ЩО? є ЧИМ?

у ЩО? входить ЩО?

ЩО? проводить ЩО?

ЧИМ? керує ХТО?

на ЩО? призначається ХТО?

ХТО? призначається КИМ? (ЧИМ?)

ХТО? несе ЩО? за ЩО?

ХТО? організовує та контролює ЩО?

ХТО? відповідає за ЩО?

КИМ? ДЕ? є ХТО?

ХТО? забезпечує ЩО?

ЧИМ? є ЩО?

Практичне заняття 13 (2 год.)

Тема: Аптека

План

Ознайомлювальне читання тексту.

Вироблення навиків перекладу медичної лексики.

Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М.

Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.

2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення /І.В.Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Вправа 1. Прочитайте і запам'ятайте наступні слова і словосполучення. / Read and remember the following words and phrases.

комора – storeroom

склад – storehouse

фасування – packing

продаж – sale

лікарські засоби – medical means

заклад охорони здоров'я – institution of health protection

визначення – determination

економічно виправданий курс лікування – economically right course of treatment

підприємство – enterprise

за характером діяльності – by the way activity

виробнича аптека – manufacturing chemist's

готові лікарські форми – finished medical forms

виробниче приміщення – manufacturing lodgement

асистентська – assistant's room

мийна – washing room

кокторій – lodgement in chemist's where tincture and decoction are prepared

торгівельний зал – trading hall

рецепт – prescription

за призначенням лікаря – on doctor's orders

провізор – pharmacist; pharmaceutical chemist

технолог – technologist

аналітик – analyst

м'які (рідкі, тверді) форми – soft (liquid, solid) forms

мазь – ointment

свічка – **мед.** suppository

мікстура – mixture

розчин – **хім.** solution, **фарм.** tincture

порошок – powder

очні краплі – eye drops

стерилізаційно-асептичний бокс – sterilizing-aseptic box

відпуск ліків – giving out

лікарська рослинна сировина – medical plant raw materials

медичного призначення – goods of medical purpose

лікувально-профілактична білизна – medical-prophylactic linen (underwear)

панчішні вироби - stocking goods
аптечка першої медичної допомоги - first-aid kit
предмети особистої гігієни – articles of individual hygiene
зокрема – in particular, especially
оптика – optics
харчування – nourishment
харчова добавка - food additive
призначення – purpose
постачання – supply
невідкладна долікарська медична допомога – pressing preliminary medical care
поширення – propagation
оповіщення – announcement

Вправа 2. Прочитайте та перекладіть текст «Аптека». / Read and translate the text «Pharmacy».

АПТЕКА

Аптека (від давньогрецького - αποθήκη - комора, склад) - особлива спеціалізована організація системи охорони здоров'я, яка займається виготовленням, фасуванням, аналізом і продажем лікарських засобів. Аптеку традиційно розглядають як заклад охорони здоров'я, а її діяльність формулюють як «надання фармацевтичної допомоги населенню». Фармацевтична допомога включає в себе процедуру консультування лікаря і пацієнта з метою визначення найбільш ефективного, безпечного і економічно виправданого курсу лікування. Перша аптека, як заклад, у якому не тільки зберігали, а й готували і продавали ліки, була відкрита арабами в 754 р. в Багдаді.

У Європі перші аптеки виникли у VIII—XIII ст. і були приватновласницькими підприємствами. Спочатку вони з'явилися на півдні Європи (Салерно), потім у Середній Європі (Англія, Франція, Голландія) і трохи пізніше в Прибалтійських країнах (у Ризі — 1357 р. і в Талліні — 1415 р.). Перша в Україні приватна аптека була у Львові в 1392—1400 рр., а в 40-х роках XV ст. у Львові було вже три аптеки. За характером діяльності аптеки класифікують на: 1) виробничі аптеки та 2) аптеки готових лікарських форм. У виробничих аптеках є виробничі приміщення (асистентська, мийні, дистиляційні (кокторій), бокси і інш.), де виготовляються ліки і торгівельний зал. Виготовленням ліків за рецептами і призначеннями лікарів можуть займатися фармацевти і провізори, під контролем провізора-технолога і провізора-аналітика. Останній проводить якісний і кількісний аналіз приготованих форм. Кілька десятиліть тому в асистентській розрізняли місця для виготовлення м'яких (мазі, свічки), рідких (мікстури, розчини) і твердих (порошки) форм. Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в стерилізаційно-асептичних боксах. Аптеки готових лікарських форм займаються лише продажем ліків, виготовлених на заводах фірм-виробників.

Основним завданням аптеки є: 1. Готування і відпуск ліків за рецептами лікарів; 2. Реалізація лікарської рослинної сировини в заводській упаковці; виробів медичного призначення (зокрема, предметів догляду за хворими, виробів медичної техніки, у тому числі профілактичного призначення, діагностичних засобів, лікувально-профілактичної білизни, панчішних виробів, бандажів, предметів догляду за дітьми, аптечок першої медичної допомоги та інших); дезінфікуючих засобів; предметів (засобів) особистої гігієни (зокрема, засобів догляду за шкірою, волоссям, ароматичних масел і інших); оптики (зокрема, готових окулярів, засобів по догляду за окулярами і інших); мінеральних вод (натуральних і штучних); лікувального, дитячого та дієтичного харчування (зокрема, харчових добавок лікувального і профілактичного призначення та інших); косметичну і парфумерну продукцію. 3. Постачання медикаментів і медичних виробів лікувально-профілактичним закладам. 4. Надання в необхідних випадках невідкладної долікарської медичної допомоги, видача довідок про розташування найближчих, лікувально-профілактичних закладів. 5. Поширення серед населення санітарно-гігієнічних знань і популярних відомостей про лікарські засоби. 6. Оповіщення медичних працівників про наявні в аптеці лікарські засоби та способи їх застосування.

Вправа 3. Знайдіть у тексті українські еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find the Ukrainian equivalents of such words and phrases in the text.

The health care system; «providing pharmaceutical assistance to the population»; pharmaceutical care; the procedure of consulting the doctor and the patient; course of treatment; was opened by the Arabs; privately owned enterprises; according to the nature of activity; manufacturing pharmacies; pharmacies of ready-made medicinal forms; production premises; a trading hall; a pharmacist-technologist; a pharmacist-analyst; a qualitative and quantitative analysis of the prepared forms; the assistant's office; the production of soft (ointments, candles); the production of liquid (mixtures, solutions); the production of solid (powder) forms; eye drops and injection solutions; sterilization and aseptic boxes; at the factories of manufacturing; according to doctors' prescriptions; realization of medicinal plant raw materials in factory packaging; realization of medical products; realization of medical, children's and dietary food; providing emergency medical care; the location of the nearest medical and preventive institution.

Вправа 4. На які питання тут дані відповіді. / What questions are answered here.

Аптека – спеціалізована організація системи охорони здоров'я, яка займається виготовленням, фасуванням, аналізом і продажем лікарських засобів.

Фармацевтична допомога включає в себе процедуру консультування лікаря і пацієнта з метою визначення найбільш ефективного курсу лікування.

Перша аптека була відкрита арабами в 754 р. в Багдаді.

У Європі перші аптеки виникли у VIII—XIII ст.

Перша в Україні приватна аптека була у Львові в 1392—1400 рр.

За характером діяльності аптеки класифікують на: 1) виробничі аптеки та 2) аптеки готових лікарських форм.

У виробничих аптеках є виробничі приміщення, де виготовляються ліки, і торгівельний зал.

Виготовленням ліків за рецептами і призначеннями лікарів займаються фармацевти і провізори.

Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в стерилізаційно-асептичних боксах.

Аптеки готових лікарських форм займаються лише продажем ліків, виготовлених на заводах фірм-виробників.

**Вправа 5. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту.
/ Complete the sentences using the information from the text.**

Аптеки готових лікарських форм займаються лише продажем ліків, ...

За характером діяльності аптеки класифікують на: ... .

Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в ... .

У виробничих аптеках є ... .

Кілька десятиліть тому в асистентській розрізняли місця для ... .

Фармацевтична допомога включає в себе ... .

У Європі перші аптеки виникли у ... .

Аптеку традиційно розглядають як заклад охорони здоров'я, а її діяльність ... .

У виробничих аптеках є виробничі приміщення, де ... .

Перша в Україні приватна аптека була у ... .

Вправа 6. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі й запишіть їх. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write them.

Аптеки (готові лікарські форми) займаються лише продажем (ліки), виготовлених на заводах фірм-виробників.

У Європі перші аптеки були (приватновласницькі підприємства).

Перша аптека, як не тільки зберігали, а й готували і продавали ліки, була відкрита (араби) в 754 р. в (Багдад).

Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в (стерилізаційно-асептичні бокси).

Аптека – спеціалізована організація (система охорона) здоров'я, яка

займається (виготовлення, фасування, аналіз і продаж) лікарських засобів.

У (виробничі аптеки) є виробничі приміщення, де виготовляються ліки і торгівельний зал.

Кілька десятиліть тому в (асистентська) розрізняли місця для виготовлення (м'які, рідкі й тверді форми).

Практичне заняття 14 (2 год.)

Тема: Аптека

План

Ознайомлювальне читання тексту.

Вироблення навиків перекладу медичної лексики.

Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М. Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.

2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення / І.В. Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Вправа 1. Читайте текст. Поставте питання до кожного речення і дайте коротку відповідь на них. / Read the text. Ask questions for each sentence and give a short answer to them.

АПТЕКА

Аптека (від давньогрецького - *αποθήκη* - комора, склад) - особлива спеціалізована організація системи охорони здоров'я, яка займається виготовленням, фасуванням, аналізом і продажем лікарських засобів. Аптеку традиційно розглядають як заклад охорони здоров'я, а її діяльність формулюють як «надання фармацевтичної допомоги населенню». Фармацевтична допомога включає в себе процедуру консультування лікаря і пацієнта з метою визначення найбільш ефективного, безпечного і економічно виправданого курсу лікування. Перша аптека, як заклад, у якому не тільки зберігали, а й готували і продавали ліки, була відкрита арабами в 754 р. в Багдаді. У Європі перші аптеки виникли у VIII—XIII ст. і були приватновласницькими підприємствами. Спочатку вони з'явилися на півдні Європи (Салерно), потім у Середній Європі (Англія, Франція, Голландія) і трохи пізніше в Прибалтійських країнах (у Ризі — 1357 р. і в Талліні — 1415 р.). Перша в Україні приватна аптека була у Львові в 1392—1400 рр., а в 40-х роках XV

ст. у Львові було вже три аптеки. За характером діяльності аптеки класифікують на: 1) виробничі аптеки та 2) аптеки готових лікарських форм. У виробничих аптеках є виробничі приміщення (асистентська, мийні, дистиляційні (кокторій), бокси і інш.), де виготовляються ліки і торгівельний зал. Виготовленням ліків за рецептами і призначеннями лікарів можуть займатися фармацевти і провізори, під контролем провізора-технолога і провізора-аналітика. Останній проводить якісний і кількісний аналіз приготованих форм. Кілька десятиліть тому в асистентській розрізняли місця для виготовлення м'яких (мазі, свічки), рідких (мікстури, розчини) і твердих (порошки) форм. Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в стерилізаційно-асептичних боксах. Аптеки готових лікарських форм займаються лише продажем ліків, виготовлених на заводах фірм-виробників. Основним завданням аптеки є: 1. Готування і відпуск ліків за рецептами лікарів; 2. Реалізація лікарської рослинної сировини в заводській упаковці; виробів медичного призначення (зокрема, предметів догляду за хворими, виробів медичної техніки, у тому числі профілактичного призначення, діагностичних засобів, лікувально-профілактичної білизни, панчішних виробів, бандажів, предметів догляду за дітьми, аптечок першої медичної допомоги та інших); дезінфікуючих засобів; предметів (засобів) особистої гігієни (зокрема, засобів догляду за шкірою, волоссям, ароматичних масел і інших); оптики (зокрема, готових окулярів, засобів по догляду за окулярами і інших); мінеральних вод (натуральних і штучних); лікувального, дитячого та дієтичного харчування (зокрема, харчових добавок лікувального і профілактичного призначення та інших); косметичну і парфумерну продукцію. 3. Постачання медикаментів і медичних виробів лікувально-профілактичним закладам. 4. Надання в необхідних випадках невідкладної долікарської медичної допомоги, видача довідок про розташування найближчих, лікувально-профілактичних закладів. 5. Поширення серед населення санітарно-гігієнічних знань і популярних відомостей про лікарські засоби. 6. Оповіщення медичних працівників про наявні в аптеці лікарські засоби та способи їх застосування.

Вправа 2. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

Фармацевтична допомога включає в себе (the procedure of consulting the doctor and the patient) з метою визначення (the most effective, safe and economically justified course of treatment).

У Європі (the first pharmacies) виникли у VIII—XIII ст. і були (privately owned enterprises).

Аптеку традиційно розглядають як (a health care institution), а її діяльність формулюють як «(providing pharmaceutical assistance to the population)».

(According to the nature of activity) аптеки класифікують на: 1) виробничі аптеки та 2) аптеки (of ready-made medicinal forms).

(Pharmacies of ready-made medicinal forms) займаються лише продажем ліків, (manufactured at the factories of manufacturing companies).

У виробничих аптеках є (production premises), де виготовляються ліки, і (a trading hall).

Очні краплі і ін'єкційні розчини (are made in sterilization and aseptic boxes).

Вправа 3. Запишіть дієслова, від яких утворені наступні віддієслівні іменники, у неозначеній формі. / Write the verbs from which the following verbal nouns are formed in the indefinite form.

Виготовлення, фасування, консультування, визначення, лікування, призначення, контроль, готування, реалізація, допомога, догляд, постачання, надання, розташування, поширення, оповіщення, застосування.

Вправа 4. Доповніть речення, вибираючи правильні слова у дужках. / Complete the sentences by choosing the correct words in brackets.

Аптеку традиційно розглядають як (інститут, університет, заклад) охорони здоров'я.

Перша в Україні приватна аптека була у (Києві, Львові, Одесі) в 1392 - 1400 рр.

Перша аптека була відкрита (арабами, німцями, греками) в 754 р. в Багдаді.

Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в стерилізаційно - асептичних (залах, кімнатах, боксах).

За характером діяльності аптеки (виготовляють, класифікують, роблять) на: 1) виробничі аптеки та 2) аптеки готових лікарських форм.

Кілька десятиліть тому в (дистиляційній, мийній, асистентській)

Розрізняли місця для виготовлення м'яких, рідких і твердих форм.

Аптеки готових лікарських форм займаються лише (виготовленням, продажем, сортуванням) ліків, виготовлених на заводах фірм-виробників.

Вправа 5. Знайдіть речення, у яких є помилки. / Find the sentences with mistake.

За характером діяльності аптеки класифікують на: 1) виробничі аптеки та 2) аптеки готових лікарських форм.

У Європі перші аптеки виникли у 16 – 17 ст.

Виготовленням ліків за рецептами і призначеннями лікарів можуть займатися хірурги й ортопеди.

У виробничих аптеках є виробничі приміщення, де виготовляються ліки, і торгівельний зал.

Аптеку традиційно розглядають як заклад продажу ліків.

У Європі перші аптеки були державними підприємствами.

Аптеки готових лікарських форм займаються лише продажем ліків, виготовлених на заводах фірм-виробників.

Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в операційних боксах.

Перша аптека, як заклад, у якому не тільки зберігали, а й готували і продавали ліки, була відкрита греками в 754 р. в Багдаді.

Фармацевтична допомога включає в себе процедуру консультування лікаря і пацієнта з метою визначення найбільш ефективного курсу лікування.

Перша в Україні приватна аптека була у Києві в 1392—1400 рр.

Вправа 6. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

Що таке аптека?

Що включає в себе фармацевтична допомога?

Коли і де виникли перші аптеки?

Коли і де була створена перша аптека в Україні?

Як класифікують аптеки за характером діяльності?

Що ви знаєте про виробничі аптеки?

Чим займаються аптеки готових лікарських форм?

Що є основним завданням аптеки?

Вправа 7. Знайдіть у тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій. / Find in the text sentences that are built according to the following grammatical constructions.

ЩО? – ЩО?

ЩО? розглядають як ЩО?

ЩО? включає в себе ЩО?

ЩО? було відкрите КИМ? КОЛИ? ДЕ?

За ЧИМ? ЩО? класифікують на ЩО?

ДЕ? (у ЧОМУ?) є ЩО?

ЧИМ? може займатися ХТО?

КОЛИ? ДЕ? розрізняли ЩО?

ЩО? виготовляють ДЕ?

ЩО? займається ЧИМ?

Практичне заняття 15 (2 год.)

Тема: Рецепт

План

Ознайомлювальне читання тексту.

Вироблення навиків перекладу медичної лексики.

Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література

1. Основи медичної термінології. Посібник з української мови для студентів-іноземців / Г. П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О. М. Дудник. Вінниця: ВНМУ, 2021. 32 с.

2. Обстеження хворого. Методичні розробки для студентів зарубіжних країн 2 курсу медичного факультету англomовного відділення / І.В. Чикайло. Львів: ЛНМУ, 2023. 38 с.

Вправи і завдання до теми

Вправа 1. Прочитайте і запам'ятайте наступні слова і словосполучення. / Read and remember the following words and phrases.

2. рецепт – prescription
3. звернення – address
4. виготовлення – making, producing
5. відпуск – (*тут*) sale, selling
6. лікарські засоби – medical means
7. зазначення – marking
8. на підставі – on grounds
9. безкоштовно – free of charge
10. становити основу = бути основою – to be base
11. розрахунок – payments on account
12. виписувати рецепт – to write out prescription
13. бланк – form
14. передувати – to go before, to precede
15. прийнято писати скорочено – is accepted to write briefly, shortly
16. перелік – list
17. простий рецепт – simple prescription
18. складний рецепт – complex prescription
19. допоміжний – subsidiary; auxiliary
20. посилювати – to strengthen; to increase; to intensify
21. зменшувати небажану дію – to diminish (to reduce) undesirable action
22. органолептичні властивості – organoleptic characteristics
23. вказівка – instructions
24. видання – giving out

- 25. сигнатура – label, ticket
- 26. медичний препарат – medicine
- 27. завірений печаткою – certified by stamp
- 28. пільговий рецепт – preferential (reduced) prescription
- 29. отруйні чи психотропні речовини – toxic or psychotropic substances (materials)

Вправа 2. Прочитайте та перекладіть текст «Рецепт». / Read and translate the text «Prescription».

РЕЦЕПТ

Рецептом є письмове звернення лікаря до аптеки про виготовлення та відпуск лікарського засобу певній особі із зазначенням способу його застосування. Рецепт — це важливий медичний і юридичний документ, на підставі якого відпускається з аптеки й застосовується хворим більшість лікарських засобів. У випадках відпуску лікарських засобів безкоштовно рецепт є фінансовим документом і становить основу для розрахунків між аптекою і медичною установою. Рецепти виписують на стандартних бланках. Рецепт складається з кількох частин. Частина, що передує Rр., називається *inscriptio*. Звернення (*praepositio*) до фармацевта — *rescipe* (візьми) прийнято писати скорочено: Rр.: Після звернення йде перелік лікарських речовин (*desig-natio materialium*), з яких має бути виготовлений лікарський засіб. Існує два види рецептів. Рецепт називається простим, якщо виписується лише одна лікарська речовина, і складним — дві речовини чи більше. У складних рецептах спочатку пишуть назву основної лікарської речовини (*basis* чи *remedium cardinale*), далі — допоміжну лікарську речовину, яка посилює лікувальний ефект основної речовини або зменшує небажану її дію (*remedium adjuvans*), потім — назви речовин, які виправляють неприємний смак, запах та інші неприємні органолептичні властивості основної речовини (*remedium corrigens*), і, нарешті, хімічно й біологічно індиферентні речовини, що надають лікарському засобу певної форми (*remedium constituens*). Вказівку фармацевтові про виготовлення лікарського препарату і видачу потрібної його кількості називають *subs-criptio*. Наприклад: *Misce, fiat pulvis* (Змішай, зроби порошок); *Dentur (Da) tales doses numero (№.) 10* (Дай 10 таких доз). Текст лікарської сигнатури пишуть після слова *Signa* (Познач). У цій частині рецепта рідною мовою хворого пишуть як саме, у якій кількості і коли належить приймати медичний препарат. Рецепт завершується підписом лікаря, завіреним його особистою печаткою. У тих випадках, коли виписують пільгові рецепти або рецепти, що містять отруйні чи психотропні речовини, рецепт завіряється печаткою лікувальної установи (поліклініки, лікарні).

Вправа 3. Знайдіть у тексті українські еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find the Ukrainian equivalents of such words and phrases in the text.

A written request from a doctor to a pharmacy; an important medical and legal document; free of charge; a financial document; for calculations between the pharmacy and the medical institution; an appeal to a pharmacist; a list of medicinal substances; simple prescription; complex recipes; the main medicinal substance; the auxiliary medicinal substance; the names of substances that correct unpleasant taste, smell and other unpleasant organoleptic properties; the manufacture of a medicinal product; the required amount of of a medicinal product; the text of the medical signature; in the patient's native language; how, in what quantity and when to take the medicine; the doctor's signature, certified by his personal seal; the seal of a medical institution (polyclinics, hospitals).

Вправа 4. На які питання тут дані відповіді. / What questions are answered here.

Рецепт — це важливий медичний і юридичний документ.

Рецептом є письмове звернення лікаря до аптеки про виготовлення та відпуск лікарського засобу певній особі із зазначенням способу його застосування.

Рецепти виписують на стандартних бланках .

Рецепт складається з кількох частин.

Існує два види рецептів.

Рецепт називається простим, якщо виписується лише одна лікарська речовина, і складним — дві речовини чи більше.

У складних рецептах спочатку пишуть назву основної лікарської речовини, далі — допоміжну лікарську речовину, яка посилює лікувальний ефект основної речовини або зменшує небажану її дію.

Текст лікарської сигнатури пишуть після слова Signa.

У сигнатурі рідною мовою хворого пишуть як саме, у якій кількості і коли належить приймати медичний препарат.

Рецепт завершується підписом лікаря, завіренням його особистою печаткою.

Вправа 5. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

У складних рецептах спочатку пишуть (the name of the main medicinal substance), далі — допоміжну лікарську речовину, яка (enhances the therapeutic effect of the main substance) або зменшує

небажану її дію.

Рецепт називається простим, (if only one medicinal substance is prescribed), і складним — дві (if two or more substances are prescribed).

Рецепти виписують (on standard forms).

Після звернення йде (a list of medicinal substances), з яких має бути виготовлений лікарський засіб.

Вказівку фармацевтові (about the manufacture of a medicinal product) і видачу потрібної його кількості називають subs-criptio.

Рецепт завершується (by the doctor's signature, certified by his personal seal).

Вправа 6. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі й запишіть їх. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write them.

Рецепт завершується (підпис лікаря), завіренням його (особиста печатка).

Рецепти виписують на (стандартні бланки) .

Вказівку (фармацевт) про виготовлення (лікарський препарат) і видання потрібної його кількості називають subs-criptio.

У складних рецептах спочатку пишуть назву (основна лікарська речовина), далі — допоміжну лікарську речовину.

Після звернення йде перелік (лікарські речовини), з яких має бути виготовлений лікарський засіб.

Текст (лікарська сигнатура) пишуть після слова Signa.

Рецепт — це важливий медичний і юридичний документ, на підставі якого відпускається з (аптека) й застосовується хворим більшість (лікарські засоби).

Вправа 7. Доповніть речення, вибираючи правильні слова у дужках. / Complete the sentences by choosing the correct words in brackets.

Рецепти виписують на стандартних (аркушах, бланках, препаратах).

Рецепт (починається, завіряється, завершується) підписом лікаря, завіренням його особистою печаткою.

Рецептом є письмове (оголошення, звернення, питання) лікаря до аптеки про виготовлення та відпуск лікарського засобу певній особі.

Вказівку фармацевтові про (виготовлення, застосування, вживання) лікарського препарату і видачу потрібної його кількості називають subs-criptio.

Існує (три, чотири, два) види рецептів.

Рецепт — це важливий медичний і юридичний (акт, документ, перелік), на підставі якого хворим відпускається більшість лікарських засобів.

Вправа 8. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

Що таке рецепт?

На чому виписують рецепти?

Що означає в рецепті скорочення Rp.?

Які види рецептів ви знаєте?

Чому рецепт називається простим і чому – складним?

Що пишуть у складних рецептах?

Як називають вказівку фармацевтові про виготовлення лікарського препарату і видання потрібної його кількості?

Що пишуть у тексті лікарської сигнатури?

Чим завершується рецепт?

Навчально-методичне видання

Руслана Тарасівна Жангазінова,
старший викладач
Ігор Володимирович Чикайло,
старший викладач

УКРАЇНСЬКА МОВА (ДРУГА ІНОЗЕМНА) ВБ 1.1.
Вибіркова дисципліна
Практикум студентів 1 курсу
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»

Навчально-методичне видання містить завдання для практичної роботи студентів з тем курсу вибіркової компоненти «Українська мова (друга іноземна)», список рекомендованої літератури, критерії оцінювання самостійної роботи студентів.

Адресовано студентам 1 курсу медичного факультету ЗВО англomовного відділення